

Aspiranten en het glazen politiehuis

Meerjarige analyse van de omvang, aard en ernst van normoverschrijdend gedrag van aspiranten van politie

VIK Korpsstaf

Den Haag

12 juli 2021

Inhoudsopgave

Leeswijzer en dankzegging	4
1 Inleiding, opdracht en probleemstelling	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Doelstelling en vraagstelling	5
2 Onderzoeksopzet	6
2.1 Afbakening van de analyse	6
2.2 Procesbeschrijving en betrokken actoren	6
2.2.1 Lijnonderzoeken (OBT)	6
2.2.2 VIK-zaken (oriënterende, strafrechtelijke en disciplinaire onderzoeken)	7
2.2.3 Onderzoeken door de Examencommissie van de Politieacademie	7
2.2.4 Afdoening van zaken door het bevoegd gezag	8
2.3 Dataverzameling	8
2.4 Operationalisering van de vraagstelling	9
2.5 Analyseschema	10
3 Analyseresultaten	12
3.1 Omvang en algemene aspecten van VIK-zaken	12
3.1.1 Aantal en percentage VIK-zaken	12
3.1.2 VIK-zaken naar geslacht	13
3.1.3 VIK-zaken naar leeftijdsgroep	13
3.1.4 VIK-zaken naar opleidingsniveau	14
3.1.5 VIK-zaken naar opleidingsjaar	14
3.1.6 VIK-zaken naar eenheid	15
3.1.7 Aanleiding tot VIK-zaken	15
3.1.8 Soorten VIK-onderzoeken	16
3.2 Aard van normoverschrijdend gedrag	16
3.2.1 Gerelateerdheid van normschendingen aan politiewerk of privésfeer/-belangen	17
3.2.2 Soorten normschendingen	17
3.2.3 Geslacht en plichtsverzuim	19
3.2.4 Leeftijdsgroep en plichtsverzuim	20
3.2.5 Opleidingsjaar en plichtsverzuim	21
3.3 Ernst van normoverschrijdend gedrag	21
3.3.1 Relatieve zwaarte van normoverschrijdend gedrag	21
3.3.2 Disciplinaire afdoening	24
3.3.3 Ontslag	25
3.3.4 Onvoorwaardelijk strafontslag nader bekeken	26
3.3.5 Disciplinaire ordemaatregelen	27
3.4 Privémisdragingen nader bekeken	28
3.5 Misbruik van politiegegevens nader bekeken	29
3.6 Verzwijgen van gegevens en ongewenste privécontacten nader bekeken	33
3.7 Lijnonderzoeken naar normoverschrijdend gedrag	34
3.8 Onregelmatigheden tijdens examens op de Politieacademie	35
3.9 Aandacht voor motieven en oorzaken in VIK-dossiers	36
3.10 Infographic analyseresultaten	36
4 Ervaringen en inzichten van VIK-onderzoekers	38
5 Conclusies en aanbevelingen	41

Bijlagen

1	Populatiecijfers aspiranten per jaar	45
2	Keuzemogelijkheden analyseschema	46
3	Tabel 10b: Aantal strafrechtelijke onderzoeken naar 1 ^e en evt. 2 ^e vermoeden van strafbaar feit	51
4	Tabel 11b: Aantal disciplinaire onderzoeken naar 1 ^e en evt. 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	53
5	Tabel 13: Aantal disciplinaire onderzoeken naar leeftijdscategorie en meest ernstige categorie van plichtsverzuim	54
6	Tabel 15: Aantal oriënterende en/of strafrechtelijke onderzoeken dat geen vermoeden van plichtsverzuim heeft opgeleverd	57
7	Tabel 17b: Aantal en percentage disciplinaire onderzoeken naar soort afdoening en 1 ^e en evt. 2 ^e categorie van plichtsverzuim	58
8	Tabel 19b: Aantal onvoorwaardelijke strafontslagbesluiten naar 1 ^e en evt. 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	61

Leeswijzer en dankzegging

Voor het efficiënt lezen van de rapportage wordt geadviseerd om na de *Inleiding* (hoofdstuk 1) met de *Infographic* (paragraaf 3.10) te vervolgen. Hierin zijn op 1 A4 de belangrijkste analyseresultaten opgenomen. Daarna kunnen de hoofdstukken 4 (*Ervaringen en inzichten van VIK-onderzoekers*) en 5 (*Conclusies en aanbevelingen*) worden gelezen.

Voor de ondersteuning van het analyseonderzoek gaat veel dank uit naar:

[Redacted list of names]

1 Inleiding, opdracht en probleemstelling

1.1 Inleiding

De laatste jaren is sprake van een toenemende zorg over normoverschrijdend gedrag van politiestudenten.¹ Docenten aan de Politieacademie en de politievakbonden hebben hun zorgen hierover eind 2020 aan de Korpsleiding van de Nationale Politie en in een artikel van het Algemeen Dagblad laten blijken.² In het artikel worden als mogelijk belangrijke oorzaken van het toenemend aantal incidenten met aspiranten tekortkomingen in de selectie en screening van sollicitanten genoemd, maar ook mentale problemen van aspiranten lijken steeds meer een rol te spelen. In het artikel gaf Leonard Kok, Directeur Bedrijfsvoering van de Nationale Politie, aan dat hij de zorgen van docenten en vakbonden op basis van de statistieken niet direct herkende omdat ook de instroom van studenten elk jaar fors toeneemt. Hij kondigde echter ook aan een spade dieper te laten graven.

Is de laatste jaren inderdaad sprake van een zorgelijke, explosieve toename van het aantal en de ernst van incidenten met aspiranten? Om die vraag te kunnen beantwoorden heeft de Korpsleiding aan VIK Korpsstaf de opdracht gegeven om een meerjarige analyse van onderzoeken naar normoverschrijdend gedrag van aspiranten te maken. In deze rapportage wordt daarvan verslag gedaan.

De analyse heeft betrekking op nagenoeg alle oriënterende, strafrechtelijke en disciplinaire onderzoeken die de afgelopen vijf jaar door de afdeling VIK (Veiligheid, Integriteit en Klachten) werden uitgevoerd. Incidenten met aspiranten die *in de lijn* door het bevoegd gezag werden afgehandeld, konden vanwege onder andere registratieproblemen slechts in beperkte mate in de analyse worden meegenomen. Van de eenheden Limburg, Oost-Nederland en Rotterdam werden de cijfers van lijnonderzoeken over de afgelopen twee jaar onderzocht. Ook wordt een overzicht gegeven van de in de afgelopen vijf jaar door de Examencommissie van de Politieacademie behandelde onregelmatigheden tijdens examens.

1.2 Doelstelling en vraagstelling

De doelstelling van de overwegend kwantitatieve analyse is het bieden van inzicht in de omvang, aard en ernst van normoverschrijdend gedrag van aspiranten. De achterliggende doelstelling is het leveren van een bijdrage aan de taxatie van het daadwerkelijke probleem ten aanzien van het normoverschrijdend gedrag van aspiranten.

De centrale vraagstelling van het analyseonderzoek luidt:

Wat is de omvang, aard en ernst van normoverschrijdend gedrag van aspiranten dat de afgelopen vijf jaar in VIK-zaken naar voren is gekomen?

Voor het vertalen van de vraagstelling in meetbare begrippen (operationalisering) wordt naar hoofdstuk 2 verwezen.

¹ Deze zorgen lijken zich specifiek te richten op aspiranten van politie die een initiële opleiding aan de Politieacademie volgen. De zogenaamde doorstromers die in het kader van loopbaanontwikkeling een studie aan de Politieacademie volgen en al langere tijd politieambtenaar zijn, lijken hier buiten te vallen. Om deze reden zijn doorstromers van niveau 3 naar niveau 4 en doorstromers recherchekundigen buiten de analyse gehouden. Doorstromers van niveau 2 naar niveau 3 of 4 zijn vanwege de grote verschillen tussen die twee functies wel als initieel student beschouwd en in de analyse meegenomen. In het vervolg van de rapportage wordt consequent over de doelgroep aspiranten en niet over studenten gesproken.

² K. Voskuil, Zorgen op politieacademie over studenten: 'Psychische problemen en hardrijders', 2 december 2020, <https://www.ad.nl/binnenland/zorgen-op-politieacademie-over-studenten-psychische-problemen-en-hardrijders~a5224f2d/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F>.

2 Onderzoeksopzet

2.1 Afbakening van de analyse

Het waarheidsgetrouw beschrijven van normoverschrijdend gedrag van aspiranten is, net als in het geval van criminaliteit, vanwege het veronderstelde *dark number* onmogelijk. Om die reden richt deze analyse zich op normoverschrijdend gedrag dat bij de werkgever bekend is geworden. Om hierna te noemen redenen heeft het analyseonderzoek zich hoofdzakelijk tot VIK-zaken beperkt.

2.2 Procesbeschrijving en betrokken actoren

De vier belangrijkste organisatieonderdelen die zicht hebben op normoverschrijdend gedrag van aspiranten zijn de afdelingen VIK, de sector Operationele Begeleiding en Training (OBT) van de Dienst Human Resource Management (HRM) van het Politiedienstencentrum (PDC), Team Arbeidszaken van HRM/PDC en de Politieacademie.

Het is voor een goed begrip van de analyseresultaten belangrijk dat onderscheid wordt gemaakt tussen zaken en onderzoeken.³ Een zaak gaat over één feitencomplex (één of meerdere normschendingen) ten aanzien van (doorgaans) één politieambtenaar. In overleg tussen het bevoegd gezag en VIK/PDC, zo nodig met advies van een jurist van Arbeidszaken, wordt bepaald voor welke onderzoeksaanpak in een zaak wordt gekozen.⁴

In de volgende deelparagrafen worden de verschillende onderzoeksmogelijkheden beschreven. Deze procesbeschrijving is in lijn met het landelijk 'Protocol onderzoek in disciplinaire zaken politie' van 23 april 2019.

2.2.1 Lijnonderzoeken (OBT)

Als het om een relatief lichte normschending gaat en met eenvoudige onderzoekshandelingen (zoals een gesprek met betrokkene) kan worden volstaan, dan kan worden besloten om een leidinggevende het onderzoek naar het vermeende plichtsverzuim te laten doen (lijnonderzoek).

De personele verantwoordelijkheid voor aspiranten van politie is binnen de sector OBT van de Dienst HRM belegd. De teamchefs en traject- en praktijkbegeleiders van aspiranten spelen bij de personeelszorg, coaching en begeleiding van aspiranten een belangrijke rol. Het diensthoofd HRM van het PDC vertegenwoordigt het bevoegd gezag en neemt rechtspositionele besluiten ten aanzien van aspiranten.⁵

Ten behoeve van het analyseonderzoek is een uitvraag bij de teamchefs OBT gedaan naar de aantallen en soorten lijnonderzoeken naar mogelijk normoverschrijdend van aspiranten. Vanwege het ontbreken van een uniforme en centrale registratie van lijnonderzoeken is het ondoenlijk gebleken om de bevindingen en resultaten van de lijnonderzoeken integraal in de analyse mee te nemen.⁶ Het zou tot een onevenwichtig beeld in de analyseresultaten hebben geleid.

³ Voor degenen die niet met de VIK-praktijk bekend zijn, is dit onderscheid op het eerste gezicht lastig te maken. In de 'gewone' rechtepraktijk wordt juist andersom gewerkt. Daar staat een onderzoek naar een verdachte centraal en wordt per incident een aparte zaak (zaaksdossier) aangemaakt.

⁴ Naar aanleiding van een aanbeveling uit het eind vorig jaar verschenen reviewrapport inzake de kwaliteit van interne onderzoeken wordt dit overleg over de gewenste onderzoeksaanpak door een werkgroep in een formeel triageproces beschreven.

⁵ Ontslagbesluiten moeten door de politiechef worden genomen. Omdat het PDC geen politiechef heeft, is het mandaat daar anders geregeld.

⁶ Naar aanleiding van het reviewrapport inzake de kwaliteit van interne onderzoeken wordt door een landelijke werkgroep beschreven wat een lijnonderzoek precies inhoudt en hoe een lijnonderzoek zich tot een disciplinair (VIK-)onderzoek verhoudt. Ook worden landelijke afspraken gemaakt wie voor de registratie van lijnonderzoeken verantwoordelijk is.

Om deze lacune in de analyse enigszins te compenseren, is van de door de eenheden Limburg, Oost-Nederland en Rotterdam aangeleverde gegevens een analyse van lijnonderzoeken over de jaren 2019 en 2020 gemaakt. Deze jaargegevens zijn vervolgens afgezet tegen de VIK-zaken ten aanzien van aspiranten uit de drie eenheden, zodat een indicatie kon worden verkregen van de getalsmatige verhouding van het aantal lijnonderzoeken versus VIK-onderzoeken. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.7.

2.2.2 VIK-zaken (oriënterende, strafrechtelijke en disciplinaire onderzoeken)

Als door het bevoegd gezag wordt besloten om van een mogelijke normschending een VIK-zaak te maken, zijn drie soorten onderzoek mogelijk:

- oriënterend onderzoek;
- strafrechtelijk onderzoek;
- disciplinair onderzoek.

Als nog niet voldoende duidelijk is of er sprake is van een redelijk vermoeden van plichtsverzuim kan VIK van het bevoegd gezag opdracht krijgen eerst een oriënterend onderzoek in te stellen met als doel inzicht te verkrijgen in het feitencomplex en/of de mogelijke rol hierin van de politieambtenaar of andere personen. De uitkomst van een oriënterend onderzoek kan drieledig zijn:

- a. de zaak wordt beëindigd omdat niet van plichtsverzuim is gebleken,
- b. het vermeende plichtsverzuim wordt (alsnog) als lijnonderzoek opgepakt,
- c. er volgt een strafrechtelijk en/of een disciplinair onderzoek door VIK.⁷

In veel gevallen is het op voorhand duidelijk dat er sprake is van een vermoeden van plichtsverzuim en eventueel ook van een vermoeden van door de politieambtenaar gepleegde strafbare feiten. Bij samenloop van deze twee vermoedens wordt in de regel eerst, onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie, een strafrechtelijk onderzoek ingesteld.⁸ Wanneer de bevindingen van het strafrechtelijk onderzoek aanleiding tot een vermoeden van plichtsverzuim geven, kan ook nog een disciplinair onderzoek naar de politieambtenaar worden uitgevoerd. Het komt niet zelden voor dat binnen één VIK-zaak zowel een oriënterend, een strafrechtelijk en een disciplinair onderzoek wordt uitgevoerd.⁹

2.2.3 Onderzoeken door de Examencommissie van de Politieacademie

Elke *onregelmatigheid* tijdens examens wordt op grond van de Onderwijs- en examenregeling (OER) door de Examencommissie van de Politieacademie onderzocht en waar nodig gesanctioneerd. Deze straffen zijn over het algemeen niet mild van aard.¹⁰ Samenloop van een VIK-zaak naar examenfraude met een onderzoek door de Examencommissie komt in de praktijk voor.¹¹ In dat geval is de examenfraude in de analyse van de VIK-dossiers meegenomen. In paragraaf 3.8 worden ter aanvulling op de analyseresultaten van VIK-zaken de statistieken van de in de afgelopen vijf jaar door de Examencommissie onderzochte onregelmatigheden vermeld.¹²

⁷ VIK-onderzoeken worden in principe door de afdeling VIK/PDC uitgevoerd omdat het *bevoegd gezag* ten aanzien van aspiranten bij het Diensthoofd HRM/PDC is belegd. Bij uitzondering kunnen disciplinaire onderzoeken naar politieambtenaren, zo lang de objectiviteit ten aanzien van de betrokken aspirant maar is gewaarborgd, door lokale VIK-afdelingen of, in het geval van strafrechtelijk onderzoek, ook door lokale rechercheafdelingen uitgevoerd worden.

⁸ Dat heeft met het procesrechtelijke verschil tussen strafrecht en bestuursrecht te maken. Zo heeft een *verdachte* een zwijgrecht, maar heeft een *betrokkene* in een disciplinair onderzoek een medewerkingsplicht.

⁹ In het landelijk 'Protocol onderzoek in disciplinaire zaken politie' is in het kader van de objectiviteit voorgeschreven dat de onderzoekers die het strafrechtelijk onderzoek hebben uitgevoerd niet ook het disciplinair onderzoek mogen uitvoeren en vice versa.

¹⁰ Denk aan het opschorten van de opleiding, het terugplaatsen in de opleiding en het beëindigen van de opleiding.

¹¹ Dat kan het geval zijn als de examenfraude de integriteit van de organisatie dermate raakt dat het bevoegd gezag een opdracht voor een disciplinair onderzoek nodig acht. Ook wanneer de waarheidsvinding complex is, wordt nogal eens tot een VIK-onderzoek besloten. Denk bijvoorbeeld aan het ontkennen van examenfraude of, in het geval van medeplegen, het elkaar de schuld geven.

¹² Deze statistieken zijn door de secretaris van de Examencommissie aan rapporteur ter beschikking gesteld.

2.2.4 Afdoening van zaken door het bevoegd gezag

Als vermeend plichtsverzuim in de lijn of door VIK is onderzocht, moet de zaak nog door het bevoegd gezag worden afgedaan. Als de onderzoeksresultaten aantonen dat er vermoedelijk sprake is van plichtsverzuim, moet de zaak aan het landelijk strafmaatoverleg (SMO) worden voorgelegd.¹³ Dit wordt gedaan om binnen de Nationale Politie tot een uniform strafmaatbeleid te komen. Op basis van het SMO-advies neemt het bevoegd gezag ten aanzien van de betrokken politieambtenaar een afdoeningsbesluit. Dit besluit is vatbaar voor bezwaar en beroep.¹⁴

Als het bevoegd gezag van oordeel is dat er sprake is geweest van plichtsverzuim, kan bij schriftelijk besluit een tuchtrechtelijke straf worden opgelegd.¹⁵ Als wordt geoordeeld dat geen sprake is geweest van plichtsverzuim, kan het bevoegd gezag opdracht geven de zaak in de lijn af te doen.¹⁶

2.3 Dataverzameling

De gecentraliseerde afhandeling van VIK-zaken heeft de dataverzameling voor het analyseonderzoek aanzienlijk vergemakkelijkt. Aan de rapporteur is autorisatie verleend voor de digitale kantooromgeving van VIK/PDC. Met een uitvraag onder de teamchefs VIK van de eenheden is getracht ook zicht te verkrijgen op de onderzoeken naar aspiranten die door lokale VIK-afdelingen zijn verricht. Dat heeft enkele VIK-zaken opgeleverd. Gesteld kan worden dat zo goed als alle VIK-zaken in de het analyseonderzoek zijn betrokken waardoor de *externe validiteit* van de analyse hoog is.¹⁷

Zaken en onderzoeken

Bij het verzamelen en analyseren van de onderzoeksgegevens is consequent een scherp onderscheid tussen zaken en onderzoeken gemaakt.¹⁸ Het aantal zaken is als criterium gebruikt voor de *omvang* van het normoverschrijdend gedrag van aspiranten. Als van het aantal uitgevoerde onderzoeken zou worden uitgegaan, ontstaan dubbeltellingen en dus een scheef beeld. Er kunnen namelijk meerdere soorten onderzoeken in één zaak worden uitgevoerd. Bij het analyseren van de *aard en ernst* van het normoverschrijdend gedrag is juist naar de inhoud van de uitgevoerde onderzoeken gekeken.

Digitaal documentenonderzoek (hoofdstuk 3)

Het documentenonderzoek heeft in de periode van 4 februari tot 26 maart 2021 plaatsgevonden. De zaaksdossiers zijn ten behoeve van het analyseonderzoek door VIK/PDC in een aparte digitale werkmap geplaatst. Per zaak was een submap aangemaakt waarin de in die zaak uitgevoerde onderzoeken (oriënterend, strafrechtelijk en/of disciplinair) waren opgenomen. De meeste gegevens die per zaak voor de analyse nodig waren, konden door lezing van het algemeen proces-verbaal of rapport worden verkregen. Slechts wanneer met het lezen van het algemeen relaas van een onderzoek een vraag uit het analyseschema niet kon worden beantwoord, werden hiervoor andere onderzoeksdocumenten geraadpleegd. Denk hierbij vooral aan verklaringen van bij het onderzoek betrokken personen en afdoeningsbesluiten van het bevoegd gezag.

Groepsinterview (hoofdstuk 4)

Na het documentenonderzoek van de VIK-zaken is op 18 mei 2021 een groepsinterview met de intern onderzoekers van VIK/PDC gehouden. Op basis van hun onderzoekservaringen en inzichten zijn door rapporteur nog enkele aanvullende analyses op de data van de VIK-zaken uitgevoerd.

¹³ In het SMO komen juristen van Arbeidszaken bij meerderheid van stemmen tot een aan het bevoegd gezag te geven advies over de afdoening van onderzocht plichtsverzuim.

¹⁴ Hierop wordt in het bestek van dit analyseonderzoek niet verder ingegaan.

¹⁵ De mogelijke straffen zijn limitatief in artikel 77 van het Besluit algemene rechtspositie politie (BARP) vastgelegd.

¹⁶ Voorbeelden van afdoening in de lijn zijn een waarschuwingsgesprek, een bewustwordingsgesprek, een verantwoordingsgesprek in het kader van functioneren, een coachings- of functioneringstraject, een training op opleiding of het maken van een reflectieverslag.

¹⁷ Ter relativering moet alleen rekening worden gehouden met het feit dat de afdeling VIK/PDC vanaf het jaar 2017 in de huidige personele samenstelling bestaat en pas sindsdien strak op de centrale afhandeling van aspirantenzaken kon worden gestuurd.

¹⁸ Zie paragraaf 2.2 voor het onderscheid tussen VIK-zaken en -onderzoeken.

Bespreking rapportage met opdrachtgever

Ter afsluiting van het analyseonderzoek is de concept rapportage op 15 juni 2021 met de opdrachtgever, de directeuren van de Politieacademie respectievelijk het PDC en de opdrachtnemer besproken. Op basis hiervan heeft nog enig aanvullend analyseonderzoek plaatsgevonden en zijn daar waar rapporteur dat relevant en noodzakelijk achtte nog enkele aanpassingen in de rapportage gedaan.

Pseudonimisering en anonimisering

De privacy van aspiranten en andere betrokken personen is in de wijze van rapporteren gerespecteerd. Uiteraard was het onontkoombaar dat de rapporteur tijdens het lezen van de dossiers van de identificerende gegevens van betrokkenen heeft kennisgenomen. In de dataset van het analyseonderzoek waren de onderzochte dossiers echter alleen nog via het dossiernummer tot identificerende persoonsgegevens te herleiden. Na het analyseonderzoek is de autorisatie van de rapporteur voor de digitale kantooromgeving van VIK/PDC ingetrokken. Als gevolg van de pseudonimisering is het analyseonderzoek *controleerbaar en reproduceerbaar*.

De rapportage van het analyseonderzoek is volledig geanonimiseerd. De inhoud ervan is, zonder inhoudelijke kennis van de onderzochte VIK-dossiers, op geen enkele manier tot identificerende gegevens van personen te herleiden.

2.4 Operationalisering van de vraagstelling

Voor de *interne validiteit* van de resultaten is het belangrijk dat de vraagstelling van het analyseonderzoek – *Wat is de omvang, aard en ernst van normoverschrijdend gedrag van aspiranten dat de afgelopen vijf jaar in VIK-zaken naar voren is gekomen?* – in adequate meetbare begrippen is vertaald. Dat is op de volgende wijze gedaan:

<i>Normoverschrijdend gedrag</i>	: Verdenkingen van strafbare feiten en/of vermoedens van plichtsverzuim conform het Besluit algemene rechtspositie politie (BARP).
<i>Aspiranten</i>	: Politieambtenaren met de rang aspirant van politie die een initiële opleiding aan de Nederlandse Politieacademie volgen.
<i>VIK-zaak</i>	: Een feitencomplex (één of meerdere incidenten) van mogelijk gepleegd normoverschrijdend gedrag van een aspirant van politie dat door een afdeling VIK in de vorm van een oriënterend, strafrechtelijk en/of disciplinair onderzoek is onderzocht.
<i>Omvang</i>	: Het aantal VIK-zaken dat in de jaren 2016 tot en met 2020 in behandeling is genomen. ¹⁹
<i>Aard</i>	: De in die VIK-zaken onderzochte verdenking van strafbare feiten (strafrechtelijke onderzoek) en/of het in die zaak onderzochte vermoeden van plichtsverzuim (disciplinair onderzoek).
<i>Ernst</i>	: De in die VIK-zaken aan de orde zijnde relatieve zwaarte van de verdenking van strafbare feiten en/of het vermoeden van plichtsverzuim, alsmede de in die zaken door het Openbaar Ministerie (strafrechtelijk) en/of intern bevoegd gezag (disciplinair) opgelegde straffen.

¹⁹ Dit betreft een pragmatische keuze, ingegeven door de wijze waarop zaken door VIK/PDC worden geadmistreerd. Niet de datum van een gedraging is uitgangspunt, maar de datum waarop VIK/PDC een zaak heeft aangemaakt. Uitgaan van de pleegdatum zou tot een veel tijdrovender proces van dataverzameling hebben geleid.

Toelichting omvang

Bij de categorie *omvang* is er voor gekozen om de startdatum van (het eerste onderzoek in) een VIK-zaak als uitgangspunt te nemen voor het jaar waarin een zaak door VIK is onderzocht. Een VIK-zaak die in 2015 met een oriënterend onderzoek is gestart en in 2016 met een disciplinair onderzoek is beëindigd, valt dus buiten de scope van het analyseonderzoek.

Cijfers over de toe- of afname van normoverschrijdend gedrag in de tijd zijn pas valide te noemen als ze aan een toe- of afname van het aantal studenten zijn gerelateerd.²⁰ Om die reden worden bij veel analyse-uitkomsten naast absolute aantallen ook percentages ten opzichte van de totale aspirantenpopulatie vermeld.²¹ De referentieaantallen van de populatie aspiranten per jaar, onderverdeeld naar geslacht en opleidingsniveau, zijn in bijlage 1 opgenomen.

Toelichting aard

Bij de categorie *aard* is er voor gekozen maximaal drie verdenkingen en/of vermoedens in de analyse te betrekken. In zo goed als alle zaken betrof dit ook daadwerkelijk het maximale aantal verdenkingen c.q. vermoedens. In het analyseschema (zie hierna) is de gedraging met de schijnbaar meeste impact voor de integriteit van de politieorganisatie als eerste benoemd.

Toelichting ernst

Primair is uitgegaan van disciplinaire afdoeningsgegevens. Die lijken een robuuste indicator voor de inschatting van de ernst van normoverschrijdend gedrag te zijn. Aangezien de soort en zwaarte van elke voorgenomen disciplinaire straf vooraf door juristen van AZ in het zogenaamde landelijk strafmaatoverleg (SMO) worden afgestemd, is dit een verantwoorde keuze geacht.

2.5 Analyseschema

Elke VIK-zaak is aan de hand van dezelfde indicatoren beschreven. Hiervoor is een analyseschema samengesteld. De dataset die dit heeft opgeleverd is met behulp van het softwareprogramma Microsoft Excel verwerkt en geanalyseerd.

Het gehanteerde analyseschema ziet er als volgt uit:

- Dossiernummer
- Geboortejaar
- Geslacht
- Eenheid
- Opleidingsniveau²²
- Opleidingsjaar waarin de gedraging(en) plaatsvond(en)
- Soort onderzoek
- Aanleiding tot het onderzoek
- Startdatum van het onderzoek
- Einddatum van het onderzoek
- Verdenking van strafbare feiten naar soort en wetsartikel (maximaal drie)²³

²⁰ Het is daarom begrijpelijk en terecht dat Directeur Bedrijfsvoering Leonard Kok in het in hoofdstuk 1 gememoreerde AD-artikel de door hem genoemde toename van VIK-onderzoeken aan de ook toegenomen studentenpopulatie relateerde.

²¹ De jaarcijfers van de populatie aspiranten, onderverdeeld in opleidingsniveau en geslacht, zijn door de afdeling Strategische personeelsplanning van de Directie HRM aangeleverd. Deze jaarcijfers gaan uit van een meetmoment op 31 december. Door de jaarcijfers van twee opeenvolgende jaren te middelen is een gemiddeld jaarpopulatie verkregen waartegen de absolute aantallen zijn afgezet.

²² Bij de categorisering van opleidingsniveau is van de niveaus 2, 3, 4 en 5 uitgegaan. Onder niveau 5 vallen zowel de politiekundigen als de recherchekundigen.

²³ Bij de categorisering van strafbare feiten is van de titelindeling en de delictsbenamingen van de betreffende wet uitgegaan.

- Vermoeden van plichtsverzuim naar categorie schending en concrete gedraging (maximaal drie)²⁴
- Was het strafbaar feit c.q. de gedraging aan politiewerk of aan privésfeer/-belangen gerelateerd
- Was sprake van medeplegen
- Was sprake van recidive
- Strafrechtelijke sanctie die is opgelegd
- Disciplinaire maatregelen die lopende een onderzoek door het bevoegd gezag zijn getroffen
- Disciplinaire straf die is opgelegd
- Lijnafdoning waarvoor is gekozen

Voor de meeste indicatoren zijn in Excel door middel van een rolmenu uniforme keuzemogelijkheden gedefinieerd. Die keuzemogelijkheden zijn in bijlage 2 opgenomen.

²⁴ Bij de categorisering van plichtsverzuim is van de door AZ gehanteerde lijst met schendingen uitgegaan.

3 Analyseresultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de analyse beschreven. De op de dataset gebaseerde Excel-tabellen en -grafieken staan hierbij centraal en worden daar waar nodig op de meest opvallende uitkomsten nader geduid. De meer gedetailleerde tabellen zijn in verband met de leesbaarheid van de rapportage als bijlagen opgenomen. De belangrijkste analyseresultaten zijn in paragraaf 3.10 in een *infographic* weergegeven.

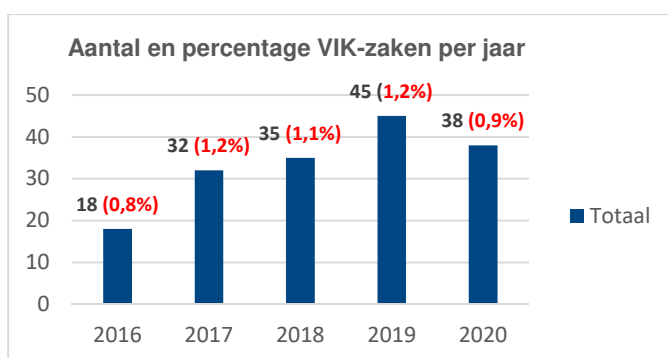
3.1 Omvang en algemene aspecten van VIK-zaken

In de navolgende deelparagrafen wordt ingegaan op de aantallen en percentages VIK-zaken, de onderverdeling naar geslacht, opleidingsniveau en het opleidingsjaar waarin het mogelijke plichtsverzuim plaatsvond, de spreiding over de diverse eenheden waar de betrokken aspiranten onder vielen, wat de aanleiding tot de start van VIK-zaken was en, tot slot, tot welke aantallen en soorten onderzoek de VIK-zaken hebben geleid.

3.1.1 Aantal en percentage VIK-zaken

Absolute aantallen met betrekking tot jaartrends in aantallen VIK-zaken bedriegen omdat hierin de verhouding tot de jaarlijks toegenomen studentenpopulatie niet tot uiting komt. Om die reden is ook per jaar het percentage VIK-zaken berekend, dat wil zeggen: is het aantal aspiranten dat in een VIK-zaak betrokken is geraakt afgezet tegen het aantal aspiranten dat in dat jaar initieel politieonderwijs volgde.

- ✓ In de afgelopen vijf jaren zijn 168 VIK-zaken tegen aspiranten uitgevoerd.
- ✓ Twee aspiranten zijn de afgelopen vijf jaren twee keer in een VIK-zaak betrokken geraakt.
- ✓ Het percentage VIK-zaken waarin aspiranten betrokken raakten, is de laatste vijf jaar redelijk stabiel, namelijk iets onder/boven de 1% gebleven.²⁵
- ✓ Het totaal aantal VIK-zaken laat van 2016 tot en met 2019 een licht stijgende trend zien, maar is in 2020 wat afgenomen.
- ✓ In 2020 daalde niet alleen het absolute aantal VIK-zaken, maar nam ook het percentage aspiranten dat in een VIK-zaak was betrokken tot iets onder de 1% af.²⁶

Grafiek 1

²⁵ Zie tabel 1 voor de totaalpercentages per jaar.

²⁶ Dat absolute aantallen kunnen bedriegen, blijkt het meest duidelijk uit de stijging van het aantal VIK-zaken in 2018. Er was sprake van een toename van 32 naar 35 zaken, maar afgezet tegen het aantal studenten dat jaar blijkt er sprake te zijn van een daling van 1,2 naar 1,1%.

3.1.2 VIK-zaken naar geslacht

Bij het onderscheid naar geslacht moet worden beseft dat de populatie mannen versus vrouwen over de laatste vijf jaren qua verhouding redelijk stabiel 2:1 was. Ook hier geven percentages dus een zuiverder beeld van de werkelijkheid.

- ✓ *Mannen waren in de jaren 2016, 2017 en 2020 verhoudingsgewijs vaker in een VIK-zaak betrokken dan vrouwen.*
- ✓ *In de jaren 2018 en 2019 was het aandeel van vrouwelijke en mannelijke aspiranten in VIK-zaken nagenoeg gelijk.*

Aantal en percentage VIK-zaken									
... naar geslacht	Man			Vrouw			Totaal		
	Zaken	Populatie	% zaken	Zaken	Populatie	% zaken	Zaken	Populatie	% zaken
2016	15	1.496	1,0%	3	809	0,4%	18	2.305	0,8%
2017	23	1.677	1,4%	9	894	1,0%	32	2.570	1,2%
2018	22	2.023	1,1%	13	1.053	1,2%	35	3.076	1,1%
2019	30	2.419	1,2%	15	1.247	1,2%	45	3.665	1,2%
2020	33	2.688	1,2%	5	1.368	0,4%	38	4.055	0,9%
Totaal	123	10.303	1,2%	45	5.371	0,8%	168	15.671	1,1%

Tabel 1

3.1.3 VIK-zaken naar leeftijdsgroep

- ✓ *De leeftijdsgroepen 21 tot en met 25 jaar (68) en 26 tot en met 30 jaar (54) waren het meest vertegenwoordigd in de 168 VIK-zaken.²⁷*

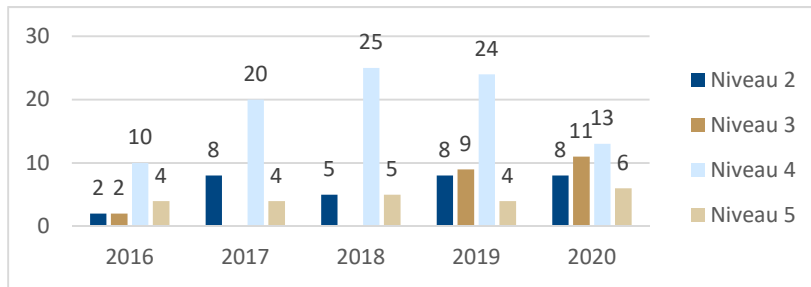
Aantal VIK-zaken	
... naar leeftijdsgroep aspiranten	Totaal
t/m 20 jaar	16
21 t/m 25 jaar	68
26 t/m 30 jaar	54
31 t/m 35 jaar	18
36 t/m 40 jaar	6
41 t/m 45 jaar	3
46 t/m 50 jaar	2
51 t/m 55 jaar	0
56 t/m 60 jaar	1
Totaal	168

Tabel 2

²⁷ Hoewel de referentiegegevens van leeftijd van aspiranten niet zijn gebruikt, wordt verondersteld dat de over het algemeen jonge studentenpopulatie de oorzaak is voor het feit dat deze twee groepen in het aantal VIK-zaken zijn oververtegenwoordigd.

3.1.4 VIK-zaken naar opleidingsniveau

✓ Het aantal VIK-zaken tegen niveau 4 studenten was in alle jaren veruit het grootst.

Grafiek 2

- ✓ Het valt op dat in 2020 het aantal VIK-zaken tegen niveau 4 studenten substantieel minder was, namelijk bijna de helft (van 24 in 2019 naar 13 in 2020). Hiervoor kan slechts voor een deel een verklaring in de omvang van de studentenpopulatie worden gevonden. Het gemiddelde aantal niveau 4 studenten was in 2020 ongeveer een derde afgenomen ten opzichte van het jaar daarvoor (van 1794 in 2019 naar 1220 in 2020).
- ✓ Wanneer de aantallen VIK-zaken tegen de jaarpopulatie per opleidingsniveau worden afgezet, veranderen de verschillen tussen de groepen aspiranten aanzienlijk.
- ✓ Niveau 2 studenten raakten verhoudingsgewijs vaker in een VIK-zaak betrokken dan andere studenten.²⁸

... naar opleidingsniveau	Aantal en percentage VIK-zaken						% zaken t.o.v. populatie groep					
	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Niveau 2	2	8	5	8	8	31	3,3% (61)	5,6% (144)	2,0% (251)	2,8% (283)	2,7% (296)	3,0% (1.035)
Niveau 3	2			9	11	22	5,0% (40)	0% (8)	0% (163)	1,0% (884)	0,6% (1866)	0,7% (2.961)
Niveau 4	10	20	25	24	13	92	0,7% (1350)	1,2% (1660)	1,3% (1954)	1,3% (1794)	1,1% (1220)	1,2% (7.978)
Niveau 5	4	4	5	4	6	23	0,5% (855)	0,5% (759)	0,7% (709)	0,6% (705)	0,9% (675)	0,6% (3.703)
Totaal	18	32	35	45	38	168						

Tabel 3

3.1.5 VIK-zaken naar opleidingsjaar

- ✓ Het aantal aspiranten dat in een VIK-zaak betrokken raakte, was in het eerste opleidingsjaar het grootst.
- ✓ Over de afgelopen vijf jaren bezien, was dat in het eerste opleidingsjaar in ruim de helft van de VIK-zaken het geval en in het tweede studiejaar in bijna een derde van het aantal zaken.²⁹

Aantal VIK-zaken							
... naar opleidingsjaar	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	% van 168 VIK-zaken
1 ^e jaar	7	20	18	27	18	90	53,6%
2 ^e jaar	3	8	15	12	15	52	31,0%
3 ^e jaar	5	4	2	5	5	22	13,1%
4 ^e jaar	3			1		4	2,4%
Totaal	18	32	35	45	38	168	

Tabel 4

²⁸ Ondanks dat bij de analyse niet met een steekproef hoefde te worden gewerkt, is het de vraag of hier naast een statistisch verband tevens sprake is een *causaal* verband. Het totaal aantal zaken (168) was immers niet bijzonder groot en wellicht waren andere variabelen dan opleidingsniveau (mede) de oorzaak van de verschillen in aantallen VIK-zaken.

²⁹ Het derde en vierde studiejaar zijn minder relevant omdat niet alle opleidingsniveaus een (volledig) derde of vierde studiejaar kennen.

3.1.6 VIK-zaken naar eenheid

Voor het analyseonderzoek is geen gebruik gemaakt van referentiecijfers van aantallen aspiranten per eenheid. Ter informatie worden de aantallen VIK-zaken per eenheid wel vermeld.

Aantal VIK-zaken						
... naar eenheid	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Amsterdam	2	11	8	8	9	38
Rotterdam	2	3	4	7	9	25
Oost-Nederland	5	4	3	9	3	24
Den Haag	2	4	3	4	2	15
Oost-Brabant		2	4	5	3	14
Midden-Nederland	2	1	4	2	4	13
Noord-Holland	2		3	3	4	12
Zeeland-West-Brabant		2	2	1	4	9
Noord-Nederland	2	2	1	3		8
Limburg	1	3	3	2		9
Landelijke Eenheid				1		1
Totaal	18	32	35	45	38	168

Tabel 5

3.1.7 Aanleiding tot VIK-zaken

- ✓ VIK-zaken werden het vaakst (68 zaken) naar aanleiding van een interne melding gestart.
- ✓ In 22 resp. 19 zaken waren de meldingen van medestudenten resp. andere (praktijk)collega's afkomstig.
- ✓ In 5 zaken meldde de aspirant zelf zijn misdraging.
- ✓ In 19 zaken was de aanleiding dat aspiranten in hun privétijd op straat door collega's werden gecontroleerd, staande werden gehouden of werden aangehouden.
- ✓ Restinformatie uit strafrechtelijke onderzoeken was in 17 gevallen de aanleiding voor VIK-onderzoek.
- ✓ Twee keer was een aanrijding met een dienstmotorvoertuig tijdens de praktijkstage de aanleiding voor VIK-onderzoek.

Aantal VIK-zaken						
... naar aanleiding tot onderzoek	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Aangifte	3	6	6	7	5	27
Melding intern (door medestudent(en))	2		5	9	6	22
Melding intern (door collega('s))	1	1	2	10	5	19
Controle/staandehouding/aanhouding		2	4	3	10	19
Restinfo strafrechtelijk onderzoek	2	4	6	2	3	17
Anonieme informatie	2	5	3		2	12
Melding burger	1	2	2	5	1	11
Melding intern (door leiding)	3	1	4	2		10
Melding intern (door traject/praktijkbegeleider)	1	1	2	3	2	9
Klacht		2		2	2	6
Melding intern (door student zelf)	1	2	1		1	5
Melding intern (door docent)		1		1	1	3
Oriënterend onderzoek VIK	1	2				3
Melding bedrijf		2				2
Werksituatie op straat tijdens praktijkstage	1	1				2
Melding overheidsinstantie				1		1
Totaal	18	32	35	45	38	168

Tabel 6

3.1.8 Soorten VIK-onderzoeken

- ✓ De 168 VIK-zaken hebben geresulteerd in 60 oriënterende, 62 strafrechtelijke en 110 disciplinaire onderzoeken.
- ✓ Het bevoegd gezag heeft dus in twee derde van het aantal VIK-zaken een disciplinair onderzoek laten instellen.

Aantal en percentages VIK-onderzoeken	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	% van 168 VIK-zaken
Oriënterend onderzoek	4	20	11	15	10	60	35,7%
Strafrechtelijk onderzoek	6	10	15	16	15	62	36,9%
Disciplinair onderzoek	9	13	26	29	33	110	65,5%
Totaal	19	43	52	60	58	232	138,1%

Tabel 7

- ✓ In 40 VIK-zaken (24%) is na het oriënterend onderzoek geen strafrechtelijk of disciplinair vervolgonderzoek ingesteld. In die gevallen was het bevoegd gezag kennelijk van mening dat het signaal over normoverschrijdend gedrag na onderzoek niet tot een redelijk vermoeden van een strafbaar feit en/of plichtsverzuim heeft geleid³⁰ dan wel is de zaak verder als lijnonderzoek afgedaan.
- ✓ In 18 zaken (11%) gaven de resultaten van het strafrechtelijke onderzoek geen aanleiding voor een disciplinair vervolg.³¹
- ✓ Op 44 strafrechtelijke onderzoeken (26%) is wel een disciplinair onderzoek gevolgd.

Aantal VIK-zaken							
... naar soorten onderzoek	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	% van 168 VIK-zaken
Oriënterend	4	13	6	12	5	40	23,8%
Oriënterend en strafrechtelijk		4				4	2,4%
Oriënterend en disciplinair		2	3	1	4	10	6,0%
Oriënterend, strafrechtelijk en disciplinair		1	2	2	1	6	3,6%
Strafrechtelijk	5	2	3	4		14	8,3%
Strafrechtelijk en disciplinair	1	3	10	10	14	38	22,6%
Disciplinair	8	7	11	16	14	56	33,3%
Totaal	18	32	35	45	38	168	

Tabel 8

3.2 Aard van normoverschrijdend gedrag

De aard van normoverschrijdend gedrag wordt weerspiegeld in de volgende twee kenmerken van een VIK-zaak:

1. De gerelateerdheid van mogelijk normoverschrijdend gedrag aan politiewerk of privé sfeer (motieven).
2. De soorten vermoedens van strafbare feiten en/of plichtsverzuim.

Deze twee kenmerken komen in de volgende twee deelparagrafen aan de orde. In de deelparagrafen daarna wordt ingegaan op eventuele verbanden tussen drie kenmerken van studenten en soorten plichtsverzuim: geslacht, leeftijdsgroep en opleidingsjaar.

³⁰ Denk bijvoorbeeld aan zaken die op basis van anonieme informatie over het lekken van politiegegevens zijn gestart, maar waarbij uit onderzoek naar loggegevens in politie-informatiesystemen aantoonbaar is gebleken dat de betrokken aspirant geen verdachte bevragingen heeft gedaan.

³¹ In 15 van die 18 zaken besloot de officier van justitie de betrokken aspirant niet te vervolgen of legde hij een technisch of beleidssepot op.

3.2.1 Gerelateerdheid van normschendingen aan politiewerk of privésfeer/-belangen

De gerelateerdheid van normoverschrijdend gedrag aan de privésfeer of aan privébelangen zegt iets over de drijfveren/motieven en/of het normbesef van aspiranten.

- ✓ In 139 van de 168 VIK-zaken (83%) zijn gedragingen onderzocht die in de privésfeer waren gepleegd of aan privébelangen te relateren waren.
- ✓ In 57 (34%) zaken betrof het gedragingen die, hoewel ze tijdens het werk of met behulp van bedrijfsmiddelen werden begaan, louter een privébelang dienden.
- ✓ Deze 57 politiewerk gerelateerde gedragingen met een privébelang betroffen in de meeste gevallen misbruik van informatie(systemen) en het lekken van politiegegevens.
- ✓ In vier gevallen van politiewerk gerelateerde gedragingen met een privébelang ging het om het misbruiken van het politielegitimatiebewijs in privésituaties.

Aantal VIK-zaken							
... naar gerelateerdheid aan werk of privésfeer	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	% van 168 VIK-zaken
Privé gerelateerd vóór indiensttreding		3	3	4		10	6,0%
Privé gerelateerd na indiensttreding	6	8	15	22	21	72	42,9%
Werk gerelateerd (uit privébelang)	6	19	9	11	12	57	33,9%
Werk gerelateerd (op Politieacademie)	1		6	6	2	15	8,9%
Werk gerelateerd (tijdens praktijkstage)	5	2	2	2	3	14	8,3%
Totaal	18	32	35	45	38	168	

Tabel 9

In paragraaf 3.4 wordt nader op de in de privésfeer gepleegde gedragingen ingezoomd. In paragraaf 3.5 wordt het misbruik maken van politiegegevens nader bekeken.

3.2.2 Soorten normschendingen

In de tabellen 10a en 11 a zijn voor de 62 uitgevoerde strafrechtelijke respectievelijk de 110 uitgevoerde disciplinaire onderzoeken de vermoedens van strafbare feiten respectievelijk plichtsverzuim weergegeven. Vanwege de overzichtelijkheid zijn alleen de meest ernstige vermoedens in de tabellen verwerkt. Meer gedetailleerde tabellen zijn in bijlage 3 respectievelijk 4 opgenomen.

Strafrechtelijke onderzoeken

- ✓ Bij de 62 uitgevoerde strafrechtelijke onderzoeken vroeg misbruik van politiegegevens om veel aandacht (13 zaken).
- ✓ In 12 onderzoeken werd een verdenking van het schenden van de ambtelijke geheimhoudingsplicht (lekken van politie-informatie) en in 1 zaak werd een verdenking van corruptie (lekken tegen betaling) onderzocht.³²
- ✓ In 12 onderzoeken werd onderzoek gedaan naar geweldsfeiten gepleegd in de privésfeer ((zware mishandeling, openlijke geweldpleging en huiselijk geweld).
- ✓ In 7 onderzoeken ging het om vermogensdelicten (diefstal en verduistering).
- ✓ In 5 onderzoeken werd een zedenmisdrif onderzocht.
- ✓ In 5 onderzoeken draaide het om verkeersmisdriften (4 keer rijden onder invloed) en een verkeersovertreding (gevaarlijk rijgedrag).
- ✓ In 3 onderzoeken betrof het een aanrijding met een dienstmotorvoertuig tijdens de praktijkstage. In 2 gevallen was sprake van zwaar lichamelijk letsel bij de tegenpartij.
- ✓ In 2 onderzoeken ging het om handel/gebruik van harddrugs en in 1 onderzoek om de Wet Wapens en Munitie (nepvuurwapen en sabel in kofferbak auto).

³² In paragraaf 3.5 wordt nader ingegaan op de VIK-zaken waarin lekken van politie-informatie en corruptie aan de orde was.

- ✓ In 1 onderzoek betrof het een belediging van een politieambtenaar door een aspirant bij een wedstrijd in het betaald voetbal.

Aantal strafrechtelijke onderzoeken						
... naar meest ernstige vermoeden van strafbaar feit	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
272 Sr (schending ambtelijke geheimhoudingsplicht)	1	2	3	2	4	12
300 Sr (mishandeling)	1	4	2	2		9
310 Sr (diefstal)				3	1	4
8 WVV (rijden onder invloed)			3		1	4
326 Sr (oplichting)	1	1	1			3
225 Sr (valsheid in geschrift)	1				1	2
240b Sr (verspreiden van kinderporno)				2		2
245 Sr (ontucht/verkrachting persoon 12-16 jaar)			1		1	2
302 Sr (zware mishandeling)			1		1	2
304 Sr (huiselijk geweld)				1	1	2
322 Sr (verduistering in dienstbetrekking)			2			2
350 Sr (vernietiging)		1			1	2
5 WVV (gevaarlijk rijgedrag)		1		1		2
6 WVV (verkeersgedrag zwaar letsel door schuld)	1				1	2
138ab Sr (computervredebreuk)				1		1
141 Sr (openlijke geweldpleging)	1					1
242 Sr (verkrachting)					1	1
267 Sr (belediging van een ambtenaar in functie)			1			1
282 Sr (wederrechtelijke vrijheidsberoving)				1		1
285b Sr (belaging)				1		1
321 Sr (verduistering)				1		1
363 Sr (ambtelijke corruptie)			1			1
Overtreding noodverordening Covid-19					1	1
2/10 Opiumwet (handel in harddrugs)					1	1
2/10 Opiumwet (voorhanden hebben van harddrugs)				1		1
WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. II)		1				1
Totaal	6	10	15	16	15	62

Tabel 10a

In bijlage 3 is in tabel 10b per strafrechtelijk onderzoek, indien van toepassing, ook het tweede vermoeden van een strafbaar feit opgenomen.

Disciplinaire onderzoeken

- ✓ Bij de 110 disciplinaire onderzoeken die de afgelopen vijf jaar werden uitgevoerd, waren in iets meer dan de helft van de gevallen (57) privémisdragingen het meest ernstige vermoeden van plichtsverzuim.
- ✓ Ook het aandeel van misbruik/lekken van politie-informatie was vrij groot (19 onderzoeken).
- ✓ In 18 onderzoeken stond het overtreden van interne regels centraal, waarbij het in 11 gevallen om examenfraude op de Politieacademie ging.³³
- ✓ In 4 onderzoeken werd het achterhouden van informatie onderzocht. In 3 gevallen betrof dit het verzwijgen van gegevens in de selectieprocedure.³⁴
- ✓ In 4 onderzoeken ging het om ongepaste omgangsvormen of communicatie in diensttijd (discriminerende of seksueel getinte gedragingen).

³³ In paragraaf 3.8 wordt nader ingegaan op de VIK-zaken waarin examenfraude aan de orde was.

³⁴ In paragraaf 3.6 wordt de zaken betreffende het verzwijgen van gegevens in de selectieprocedure nader bekeken.

Aantal disciplinaire onderzoeken							
... naar 1e en evt. 2e categorie van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	% van 168 VIK-zaken
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	4	6	11	18	18	57	33,9%
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privé sfeer	1	1	4	6	5	17	
Tevens overtreding interne regels	1	2	1	2	2	8	
Tevens achterhouden van informatie			1	3	1	5	
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling		1	1	1	2	5	
Tevens misbruik van informatie(systemen)				1		1	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	2	2	4	5	8	21	
Overtreding interne regels	2		6	7	3	18	10,7%
Tevens achterhouden van informatie			1	6		7	
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling				1		1	
Tevens nogmaals overtreding interne regels			1			1	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	2		4		3	9	
Lekken van informatie		3	4		6	13	7,7%
Tevens misbruik van informatie(systemen)		3	2		6	11	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			2			2	
Misbruik van informatie(systemen)	1	1	2	2		6	3,6%
Tevens achterhouden van informatie				1		1	
Tevens misbruik bedrijfsmiddelen			1			1	
Tevens nogmaals misbruik van informatie(systemen)				1		1	
Tevens overtreding interne regels	1					1	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		1	1			2	
Achterhouden van informatie	1		2	1		4	2,4%
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer			2			2	
Tevens overtreding interne regels	1					1	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1	
Misbruik positie en belangenverstrengeling		3			3	6	3,6%
Tevens achterhouden van informatie					1	1	
Tevens lekken van informatie					1	1	
Tevens nogmaals misbruik positie en belangenverstrengeling		1				1	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		2			1	3	
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)			1		3	4	2,4%
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer					1	1	
Tevens nogmaals ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					1	1	
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1		1	2	
Misbruik van bevoegdheden	1					1	0,6%
Tevens overtreding interne regels	1					1	
Ongepaste communicatie (in diensttijd)				1		1	0,6%
Tevens nogmaals ongepaste communicatie (in diensttijd)				1		1	
Totaal	9	13	26	29	33	110	

Tabel 11a

In bijlage 4 zijn in tabel 11b per disciplinair onderzoek de concrete vermoedens van plichtsverzuim opgenomen.

3.2.3 Geslacht en plichtsverzuim

Bij de vergelijking van geslacht met plichtsverzuim in disciplinaire onderzoeken moet worden beseft dat de verhouding man:vrouw in de studentenpopulatie de afgelopen vijf jaar redelijk stabiel 2:1 was.

- ✓ Voor bijna alle categorieën van plichtsverzuim geldt dat het aandeel van mannelijke aspiranten substantieel groter is dan dat van vrouwelijke aspiranten. Dit verschil lijkt voor een groot deel te verklaren op basis van het grotere aandeel van mannen in de studentenpopulatie.³⁵
- ✓ Bij het overtreden van interne regels³⁶ was het aandeel van vrouwelijke aspiranten groter dan dat van mannelijke aspiranten. Opvallend hierbij is dat vrouwelijke aspiranten 9 keer en mannelijke aspiranten twee keer bij examenfraude betrokken waren.
- ✓ Misbruik van positie en belangenverstrengeling kwam bij mannen vaker voor dan bij vrouwen (5 tegen 1 keer). In 3 van het door mannen gepleegde gedragingen betrof het misbruik van het politielegitimatiebewijs in privésituaties.

Aantal disciplinaire onderzoeken						
... naar geslacht en meest ernstige categorie van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Man	6	12	16	19	28	81
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	3	6	5	14	16	44
Lekken van informatie		2	4		5	11
Overtreding interne regels			2	3	2	7
Misbruik van informatie(systemen)	1	1	2	1		5
Misbruik positie en belangenverstrengeling		3			2	5
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)			1		3	4
Achterhouden van informatie	1		2			3
Misbruik van bevoegdheden	1					1
Ongepaste communicatie (in diensttijd)				1		1
Vrouw	3	1	10	10	5	29
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	1		6	4	2	13
Overtreding interne regels	2		4	4	1	11
Lekken van informatie		1			1	2
Misbruik van informatie(systemen)				1		1
Misbruik positie en belangenverstrengeling					1	1
Achterhouden van informatie				1		1
Totaal	9	13	26	29	33	110

Tabel 12

3.2.4 Leeftijdsgroep en plichtsverzuim

Een analyse van de soorten plichtsverzuim per leeftijdsgroep³⁷ heeft, mede gelet op de oververtegenwoordiging van de jongste leeftijdsgroepen, weinig opvallende verbanden aan het licht gebracht.

- ✓ Misbruik van politiegegevens met gebruikmaking van de MEOS-diensttelefoon kwam het meest voor bij de drie leeftijdsgroepen onder de 31 jaar (bij in totaal 16 zaken ten opzichte van in totaal 3 zaken in de leeftijdsgroepen vanaf 31 jaar).

In bijlage 5 zijn in tabel 13 de leeftijdsgroepen naar de meest ernstige categorie van plichtsverzuim gespecificeerd.

³⁵ De studentenpopulatie mannen was jaarlijks ongeveer dubbel zo groot als die van vrouwen. Zie hiervoor bijlage 1.

³⁶ Onder deze categorie van plichtsverzuim valt o.a. onrechtmatig declareren, ongeoorloofd verzuim en examenfraude.

³⁷ De analyse is beperkt tot de eerste twee opleidingsjaren.

3.2.5 Opleidingsjaar en plichtsverzuim

- ✓ *Het aantal disciplinaire onderzoeken was in het eerste opleidingsjaar (60) bijna twee keer zo groot als in het tweede opleidingsjaar (33).*
- ✓ *Het aantal misdragingen in de privésfeer was in het eerste opleidingsjaar (33) bijna drie keer zo groot als in het 2e opleidingsjaar (12).*
- ✓ *Ook het aantal disciplinaire onderzoeken naar misbruik/lekken van politiegegevens was in het eerste opleidingsjaar (11) bijna twee keer zo groot als in het tweede opleidingsjaar (6).*

Aantal disciplinaire onderzoeken						
... naar opleidingsjaar en meest ernstige categorie van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
1e opleidingsjaar	3	8	14	20	15	60
Ongepaste gedragingen in privésfeer	2	4	6	12	9	33
Overtreding interne regels				7	1	8
Lekken van informatie			3		4	7
Misbruik van informatie(systemen)		1	2	1		4
Misbruik positie en belangverstrengeling		3				3
Achterhouden van informatie	1		2			3
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)			1		1	2
2e opleidingsjaar	3	2	10	5	13	33
Ongepaste gedragingen in privésfeer			3	3	6	12
Overtreding interne regels	2		6		2	10
Lekken van informatie		2	1		1	4
Misbruik van informatie(systemen)	1			1		2
Misbruik positie en belangverstrengeling					2	2
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					2	2
Achterhouden van informatie				1		1

Tabel 14

3.3 Ernst van normoverschrijdend gedrag

Niet alle 168 VIK-zaken hebben tot een disciplinair onderzoek geleid. In 58 zaken was het bevoegd gezag kennelijk van mening dat er na oriënterend en/of strafrechtelijk onderzoek geen sprake van een vermoeden van plichtsverzuim was. In bijlage 6 is in tabel 15 weergegeven welke signalen (oriënterend onderzoek) of mogelijk gepleegde strafbare feiten (strafrechtelijk onderzoek) in deze 58 zaken werden onderzocht.

In 110 zaken is wel een disciplinair onderzoek uitgevoerd. Deze disciplinaire onderzoeken zijn als uitgangspunt gebruikt voor de analyse van de ernst van het normoverschrijdend gedrag van aspiranten. Als maatstaf voor de ernst van het normoverschrijdend gedrag zijn drie indicatoren gebruikt:

1. De relatieve zwaarte van het vermeende plichtsverzuim in deze 110 zaken.
2. De disciplinaire afdoening van deze 110 zaken.
3. De disciplinaire ordemaatregelen die in deze 110 zaken door het bevoegd gezag werden getroffen.

In de deelparagrafen 3.3.1 tot en met 3.3.5 worden deze drie indicatoren uitgewerkt.

3.3.1 Relatieve zwaarte van normoverschrijdend gedrag

Een eerste indicatie voor de ernst van normoverschrijdend gedrag kan worden verkregen door de aard van de normovertredingen te 'wegen'. Hiervoor zijn de 110 disciplinaire onderzoeken die de afgelopen vijf jaar naar aspiranten werden uitgevoerd, weergegeven in tabel 11a (bijlage 4), aan een verdiepende analyse

onderworpen. In de hierna weergegeven tabel 16 zijn alleen de als relatief zwaar te kwalificeren misdrijvingen (ernstig plichtsverzuim) uit tabel 11a opgenomen.³⁸

- ✓ In 74 van de 110 disciplinaire onderzoeken was sprake van als relatief ernstig te kwalificeren plichtsverzuim.
- ✓ In 50 van deze 74 zaken was sprake van meerdere vermoedens van plichtsverzuim.
- ✓ In de afgelopen vijf jaar is het absolute aantal disciplinaire onderzoeken met als relatief ernstig te kwalificeren plichtsverzuim substantieel toegenomen.
- ✓ Wanneer de absolute jaaraantallen van als ernstig te kwalificeren plichtsverzuim tegen het totaal aantal disciplinaire onderzoeken worden afgezet, ontstaat een ander, minder opvallend trendbeeld. De verhouding tussen als licht en ernstig te kwalificeren plichtsverzuim blijkt gedurende de laatste vijf jaren redelijk stabiel te zijn, te weten 1/3 versus 2/3. In 2018 en 2019 neemt die verhouding zelfs licht af, terwijl 2020 een geringe toename laat zien.

Aantal disciplinaire onderzoeken						
... naar 1e en evt. 2e vermoeden van <u>relatief ernstig plichtsverzuim</u>	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Aanranding/verkrachting			1		2	3
Verspreiden van kinderporno					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1		1	2
Bedreiging				2		2
Mishandeling				1		1
Nalaten om als politieambtenaar op te treden				1		1
Belediging van ambtenaar in functie			1		1	2
Openlijke geweldpleging			1			1
Overtreding samenscholingsverbod Covid-19					1	1
Diefstal/verduistering/heling	1			4	1	6
Belediging/smaad/laster				1		1
Gebruik harddrugs	1					1
Niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				1		1
Niet nakomen van afspraken met leidinggevende				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1	1	2
Discriminatie van burger					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Discriminatie van verdachte/arrestant					1	1
Discriminatie van collega					1	1
Gebruik c.q. tekenen van alcohol of drugs in diensttijd				1		1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)				1		1
Gebruik harddrugs	1		1	2	1	5
Handel harddrugs			1	1		2
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1			1	1	3
Handel harddrugs					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Huiselijk geweld				1	2	3
Ongeoorloofd werkverzuim					1	1
Vernieling				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Lekken van informatie uit bestanden aan criminelen		1	2		1	4
Raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		1	2		1	4

³⁸ Dit (subjectieve) onderscheid tussen lichte en ernstige normovertredingen is op basis van de recente ervaringen van rapporteur als VIK-onderzoeker gemaakt. Zo zijn alle vermoedens van geweld-, vermogens- en verkeersmisdrijven in privétijd als relatief ernstig gekwalificeerd als ook handel in en gebruik van harddrugs, ongepaste meningsuitingen (discriminatie), misbruik van macht, het verhullen van strafbare feiten en het lekken van vertrouwelijke politiegegevens (maar niet het enkele onrechtmatig bevragen van de politiesystemen).

Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden		2	2		5	9
Raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		2			5	7
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			2			2
Misbruik macht en positie extern					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)		3				3
Beoordeling derden		1				1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		2				2
Mishandeling		1	1	2		4
Bedreiging				1		1
Misbruik macht en positie extern				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		1	1			2
Omkoping (corruptie)					1	1
Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden					1	1
Ongepaste meningsuitingen				1		1
Discriminatie van collega				1		1
Ongewenste privécontacten		1		1		2
Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden				1		1
Vernieling		1				1
Ongewenste seksuele gedraging intern overig			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1			1
Openlijke geweldpleging	1					1
(Non-)verbale intimidatie/bejegening jegens collega	1					1
Seksuele intimidatie intern					1	1
Verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)					1	1
Seksuele intimidatie/gedraging		1				1
Niet melden van privémisdragingen		1				1
Seksuele intimidatie/gedraging met minderjarige				2		2
Chantage				1		1
Niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				1		1
Uitkeringsfraude	1					1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1					1
Valsheid in geschrifte in proces-verbaal	1					1
Misbruik van rangonderscheidingstekenen	1					1
Valsheid in geschrifte/opzettelijk opgeven van onjuiste gegevens			1		1	2
Oplichting					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1			1
Verhullen van een strafbaar feit	1					1
Niet nakomen van afspraken met leidinggevende	1					1
Verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)			4		3	7
Gebruik harddrugs			1			1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)					1	1
Niet melden van privémisdragingen			1			1
Niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren			1			1
Ongewenste privécontacten			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					2	2
Vernieling					1	1
Onder invloed van alcohol verkeren in openbare ruimte					1	1
Verspreiden van kinderporno				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1

Verwijgen gegevens bij selectieprocedure			2	1		3
Diefstal/verduistering/heling			2			2
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1
Zware mishandeling			1			1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)			1			1
Totaal relatief ernstig plichtsverzuim	6	9	17	18	24	74
Totaal aantal disciplinaire onderzoeken	9	13	26	29	33	110
% van het aantal disciplinaire onderzoeken	66,7%	69,2%	65,4%	62,1%	72,7%	67,3%

Tabel 16

3.3.2 Disciplinaire afdoening

Als tweede indicator voor de ernst van normoverschrijdend gedrag zijn de door het bevoegd gezag genomen afdoeningsbesluiten ten aanzien van de 110 disciplinaire onderzoeken gebruikt. Hierbij moet worden aangetekend dat over het jaar 2020 in twee zaken de disciplinaire afdoening nog niet had plaatsgevonden.³⁹

- ✓ Ruim de helft van de 110 disciplinaire onderzoeken (59 keer), dat is ruim een derde van de 168 VIK-zaken, heeft tot een vorm van ontslag geleid.
- ✓ 29 keer is onvoorwaardelijk strafontslag opgelegd.
- ✓ 30 keer is tot een andere vorm van ontslag besloten: voorwaardelijk ontslag (16 keer), ongeschiktheidsontslag (9 keer) en ontslag op verzoek (5 keer).
- ✓ 6 keer werden vakantie-uren ingehouden.
- ✓ 29 keer werd het onderzoek met een schriftelijke berisping (14 keer) of waarschuwing (15 keer) afgedaan.
- ✓ 10 keer werd door het bevoegd gezag geoordeeld dat er geen sprake van plichtsverzuim was geweest en in 4 zaken werd ondanks het vastgestelde plichtsverzuim geen straf opgelegd.

Aantal en percentage disciplinaire onderzoeken							
... naar soort afdoening	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	% disc. onderzoeken
Onvoorwaardelijk strafontslag	5	4	10	5	5	29	26,4%
Ongeschiktheidsontslag	1	1		2	5	9	8,2%
Ontslag op verzoek			2	2	1	5	4,5%
Voorwaardelijk ontslag	1	1	5	5	4	16	14,5%
Inhouding vakantie-uren			2	4		6	5,5%
Schriftelijke berisping	1	1	3	3	6	14	12,7%
Schriftelijke waarschuwing	1	4	2	4	4	15	13,6%
Geen plichtsverzuim		1	2	2	5	10	9,1%
Geen bestraffing		1		2	1	4	3,6%
Nog geen definitief afdoeningsbesluit genomen ⁴⁰					2	2	1,8%
Totaal	9	13	26	29	33	110	

Tabel 17a

In bijlage 7 zijn in tabel 17b per disciplinaire afdoening de eerste en evt. tweede categorie van plichtsverzuim weergegeven.

³⁹ In overleg met AZ is er voor gekozen om disciplinaire afdoeningen pas in de analyse mee te nemen als het bevoegd gezag een definitief afdoeningsbesluit heeft genomen. De twee zaken waarin ten tijde van afronding van deze rapportage alleen nog maar een voornemen tot een afdoeningsbesluit was genomen, zijn buiten de analyse gelaten. In die twee zaken kon de betrokken aspirant nog zijn/haar zienswijze op het voornemen van het bevoegd gezag geven.

⁴⁰ Peildatum 5 juli 2021.

3.3.3 Ontslag

Met name de 59 ontslagbesluiten⁴¹ zeggen iets over de ernst van normoverschrijdend gedrag.⁴² Het BARP kent een aantal soorten van ontslag. In de afdoening van VIK-zaken naar aspiranten zijn er de afgelopen vijf jaren vier voorgekomen: onvoorwaardelijk en voorwaardelijk strafontslag, ongeschiktheidsontslag⁴³ en ontslag op verzoek. Bij de keuze door het bevoegd gezag van de vorm van ontslag kunnen de belangen van de betrokken aspirant een rol spelen.⁴⁴

- ✓ *In 2108 trad een verdrievoudiging in het aantal ontslagbesluiten op, maar in de twee jaren daarna daalde dit aantal tot ongeveer het dubbele van de jaren 2016 en 2017.*
- ✓ *Wanneer de absolute jaaraantallen van de ontslagbesluiten tegen het totaal aantal disciplinaire onderzoeken worden afgezet, ontstaat een ander trendbeeld. Het percentage ontslagen steeg in 2018 substantieel minder dan de absolute aantallen laten zien en daalde in 2019 en 2020 naar het niveau van 2017.*
- ✓ *Driekwart van de ontslagbesluiten (44 van de 59) was op een combinatie van misdragingen gebaseerd.*
- ✓ *Misdragingen in de privésfeer hadden, al dan niet in combinatie met een werk gerelateerde of andere privé-misdraging, het grootste aandeel (32) in het aantal ontslagbesluiten.*

Aantal ontslagbesluiten (incl. voorwaardelijk)							% aantal ontslagbesluiten
... naar 1e en evt. 2e categorie van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal	
Ongepaste gedragingen in privésfeer	4	3	7	10	8	32	54,2%
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privésfeer	1	1	3	4	3	12	
Tevens overtreding interne regels	1	1	1	1	1	5	
Tevens misbruik positie en belangenverstremgeling			1	1	2	4	
Tevens achterhouden van informatie			1	1		2	
Tevens misbruik van informatie(systemen)				1		1	
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim	2	1	1	2	2	8	
Lekken van informatie		2	3		3	8	13,6%
Tevens misbruik van informatie(systemen)		2	2		3	7	
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1			1	
Overtreding interne regels			4	3	1	8	13,6%
Tevens achterhouden van informatie				2		2	
Tevens misbruik positie en belangenverstremgeling				1		1	
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			4		1	5	
Achterhouden van informatie	1		2	1		4	6,8%
Tevens ongepaste gedragingen in privésfeer			2			2	
Tevens overtreding interne regels	1					1	
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim				1		1	
Misbruik positie en belangenverstremgeling		1			2	3	5,1%
Tevens achterhouden van informatie					1	1	
Tevens lekken van informatie					1	1	
Tevens nogmaals misbruik positie en belangenverstremgeling		1				1	

⁴¹ Voorwaardelijk ontslag is hierin meegenomen. Ondanks dat de betrokken aspirant in dat geval niet uit de organisatie is vertrokken, wordt voorwaardelijk ontslag ('laatste kans') alleen in de zwaardere gevallen van plichtsverzuim opgelegd.

⁴² Ten tijde van het analyseonderzoek was van twee disciplinaire onderzoeken de afdoening nog niet bekend. Het aantal van 59 ontslagbesluiten zou dus nog iets hoger kunnen uitvallen.

⁴³ In dit verband kan ook gekozen worden voor ontslag vanwege het beëindigen van de tijdelijke aanstelling als politieambtenaar.

⁴⁴ Strafontslag kan om diverse redenen een nadelige rol spelen in het verdere leven van betrokkene. Die kan er dan ook bij zijn gebaat om zelf ontslag te vragen. Ook komt het voor dat de betrokken ambtenaar het bevoegd gezag verzoekt om het ontslag op gebleken ongeschiktheid voor de functie te baseren. In het geval van ongeschiktheidsontslag is er vaak al sprake geweest van problemen in het functioneren van de aspirant. Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen of dergelijke verzoeken worden gehonoreerd.

Misbruik van informatie(systemen)	1		1			2	3,4%
Tevens misbruik bedrijfsmiddelen			1			1	
Tevens overtreding interne regels	1					1	
Misbruik van bevoegdheden	1					1	1,7%
Tevens overtreding interne regels	1					1	
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					1	1	1,7%
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer					1	1	
Totaal	7	6	17	14	15	59	
Totaal disciplinaire onderzoeken	9	13	26	29	33	110	
% van aantal disciplinaire onderzoeken	77,8%	46,2%	65,4%	48,3%	45,5%	53,6%	

Tabel 18

3.3.4 Onvoorwaardelijk strafontslag nader bekeken

In tabel 19a zijn de 29 onvoorwaardelijke strafontslagen naar aard van het plichtsverzuim gespecificeerd. In de tabel zijn de twee meest ernstige categorieën van schendingen gespecificeerd.

- ✓ Na een verdubbeling in het jaar 2018 (10) daalde het aantal onvoorwaardelijke ontslagen weer naar het niveau van de jaren 2016 en 2017 (5).
- ✓ Wanneer de absolute jaaraantallen van onvoorwaardelijke strafontslagbesluiten tegen het totaal aantal disciplinaire onderzoeken worden afgezet, ontstaat een ander trendbeeld. De toename van het percentage onvoorwaardelijke strafontslagen was in 2018 veel minder groot dan de absolute aantallen laten zien en in 2019 en 2020 daalde dit percentage zelfs substantieel onder het niveau van 2016/2017.
- ✓ In de meeste gevallen van onvoorwaardelijk ontslag (26) was sprake van een combinatie van misdragingen.

Aantal onvoorwaardelijk strafontslagbesluiten						
... naar 1e en evt. 2e categorie van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	3	1	6	5	2	17
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privé sfeer	1		3	3	1	9
Tevens overtreding interne regels	1	1	1	1		4
Tevens misbruik positie en belangenverstremgeling			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1		1	1		3
Lekken van informatie		2	2			4
Tevens misbruik van informatie(systemen)		2	2			4
Misbruik positie en belangenverstremgeling		1			2	3
Tevens achterhouden van informatie					1	1
Tevens lekken van informatie					1	1
Tevens nogmaals misbruik positie en belangenverstremgeling		1				1
Achterhouden van informatie	1		2			3
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer			2			2
Tevens overtreding interne regels	1					1
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					1	1
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer					1	1
Misbruik van bevoegdheden	1					1
Tevens overtreding interne regels	1					1
Totaal	5	4	10	5	5	29
Totaal aantal disciplinaire onderzoeken	9	13	26	29	33	110
% van het aantal disciplinaire onderzoeken	55,6%	30,8%	38,5%	17,2%	15,2%	26,4%

Tabel 19a

In bijlage 8 zijn in tabel 19b per onvoorwaardelijk strafontslag de concrete vermoedens van plichtsverzuim weergegeven.

3.3.5 Disciplinaire ordemaatregelen

Door het bevoegd gezag kunnen bij de start of lopende een strafrechtelijk of disciplinair onderzoek ten aanzien van de betrokken politieambtenaar op grond van het BARP zogenaamde ordemaatregelen worden getroffen. Buitenfunctiestelling en – in veel mindere mate – schorsing zijn de meest toegepaste maatregelen. Het doel van deze maatregelen is dat de ambtenaar lopende het onderzoek zijn functie niet mag uitoefenen en ook niet in het politiebureau mag verschijnen. Deze maatregelen zijn zeer ingrijpend voor de betrokken politieambtenaar en zijn daarom als derde indicator voor de ernst van normoverschrijdend gedrag gehanteerd. Het komt overigens ook voor dat niet voor buitenfunctiestelling of schorsing, maar voor de ‘informele variant’ van het toekennen van buitengewoon verlof wordt gekozen.

In de afgelopen vijf jaar werd door het bevoegd gezag in 61 zaken een disciplinaire maatregel opgelegd.

- ✓ *In 37 zaken werd tot buitenfunctiestelling besloten en 6 zaken werd aspiranten lopende het VIK-onderzoek geschorst.⁴⁵*
- ✓ *In 18 zaken kreeg de aspirant buitengewoon verlof toegekend.*
- ✓ *In 2018 verdrievoudigde het aantal getroffen ordemaatregelen en bleef dit aantal de jaren daarna min of meer op hetzelfde niveau.*
- ✓ *In 14 VIK-zaken werd door het bevoegd gezag tot buitenfunctiestelling of buitengewoon verlof besloten, terwijl de disciplinaire afdoening tot geen of een relatief lichte straf leidde (inhouding vakantie-uren, een schriftelijke berisping of, hoewel geen formele straf, een schriftelijke waarschuwing). Dit had te maken met het feit dat het aanvankelijke, ernstige vermoeden van plichtsverzuim na onderzoek niet volledig aannemelijk was gebleken.*

Aantal en percentage disciplinaire onderzoeken						
... waarin een maatregel werd opgelegd	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Onvoorwaardelijk ontslag	3	3	9	5	4	24
Buitenfunctiestelling	1		7	4	3	15
Schorsing		1	2	1	1	5
Buitengewoon verlof	2	2				4
Voorwaardelijk ontslag	1	1	3	3	2	10
Buitenfunctiestelling	1			2	2	5
Buitengewoon verlof		1	3	1		5
Ongeschiktheidsontslag				1	3	4
Buitenfunctiestelling				1	2	3
Buitengewoon verlof					1	1
Ontslag op verzoek			2	1	1	4
Buitenfunctiestelling			1	1	1	3
Buitengewoon verlof			1			1
Inhouding vakantie-uren			1	1		2
Buitenfunctiestelling				1		1
Buitengewoon verlof			1			1
Schriftelijke berisping		1		1	3	5
Buitenfunctiestelling				1	3	4
Buitengewoon verlof		1				1
Schriftelijke waarschuwing	1			2	1	4
Buitenfunctiestelling	1			1		2
Buitengewoon verlof				1	1	2

⁴⁵ De 6 schorsingen werden opgelegd in twee zedenzaken, een corruptieonderzoek (leken van politie-informatie), een onderzoek in verband met rijden onder invloed, een onderzoek naar privébevestigingen in politiesystemen en een geweldszaak in de relatiesfeer waarbij de aspirant nog in een proeftijd van een eerdere disciplinaire straf bleek te lopen.

Afdoening nog onbekend					3	3
Buitenfunctiestelling					2	2
Schorsing					1	1
Geen bestraffing				1		1
Buitengewoon verlof				1		1
Geen plichtsverzuim			1	1	2	4
Buitenfunctiestelling				1	1	2
Buitengewoon verlof			1		1	2
Totaal	5	5	16	16	19	61

Tabel 20

3.4 Privémisdragingen nader bekeken

In paragraaf 3.2.1 is vermeld dat in 139 (83%) van de VIK-zaken gedragingen zijn onderzocht die in de privésfeer waren gepleegd of aan privébelangen te relateren waren. Met die laatste categorie werd bedoeld misbruik van politiegegevens voor privédoeleinden (57 zaken). In deze paragraaf wordt ingezoomd op de 82 zaken die *in de privésfeer werden gepleegd*. In 54 van die 82 zaken werd door het bevoegd gezag een disciplinaire straf opgelegd. Deze 54 zaken zijn nader bekeken.⁴⁶

Aantal disciplinaire straffen						
... n.a.v. (mede) privégedragingen	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)			4		2	6
Gebruik harddrugs	1		1	2	1	5
Mishandeling		1	1	2		4
Huiselijk geweld				1	2	3
Verzwijgen gegevens bij selectieprocedure			2	1		3
Aanranding/verkrachting			1		1	2
Bedreiging				2		2
Belediging van ambtenaar in functie			1		1	2
Diefstal/verduistering/heling	1			1		2
Hinderlijk gedrag in openbare ruimte					2	2
Seksuele intimidatie/gedraging met minderjarige				2		2
Valsheid in geschrifte/opzettelijk opgeven van onjuiste gegevens			1		1	2
Computervrederebreuk				1		1
Gebruik c.q. tekenen van alcohol of drugs in diensttijd				1		1
Gebruik lachgas op openbare weg					1	1
Gebruik softdrugs				1		1
Handel harddrugs					1	1
Illegale gokactiviteiten		1				1
Ongewenste privécontacten		1				1
Openlijke geweldpleging	1					1
Overtreding samenscholingsverbod Covid-19					1	1
Seksuele intimidatie intern					1	1
Seksuele intimidatie/gedraging		1				1
Uitkeringsfraude	1					1
Verkeersovertreding (gevaarlijk rijgedrag)				1		1
Verkeersovertreding (rijden zonder rijbewijs)		1				1
Verkeersovertreding (snelheid)					1	1

⁴⁶ Zaken die alleen oriënterend en/of strafrechtelijk zijn onderzocht en dus niet tot een vermoeden van plichtsverzuim hebben geleid, zijn buiten beschouwing gelaten. Ook de drie zaken die wel disciplinair zijn onderzocht maar die niet tot een disciplinaire bestraffing hebben geleid, zijn buiten beschouwing gelaten.

Vernieling					1	1
Verspreiden van kinderporno				1		1
Voorhanden hebben wapen		1				1
Zware mishandeling			1			1
Totaal	4	6	12	16	16	54

Tabel 21

Elk van de 54 zaken kende natuurlijk zijn eigen merites waardoor het vinden van rode draden lastig is. In 37 van die zaken was ook nog eens sprake van meerdere misdragingen, namelijk:

- ✓ 19 x een andere privémisdraging;
- ✓ 1 keer het niet melden van de privémisdraging;
- ✓ 4 keer niet transparant verklaren;
- ✓ 3 keer misbruik van het politielegitimatiebewijs;
- ✓ 2 keer misbruik maken van macht en positie (1 x intern en 1 x extern);
- ✓ 1 keer het niet melden van een nevenactiviteit;
- ✓ 7 keer een overtreding van de interne regels.

Ondanks deze verscheidenheid aan zaken waarbij in menig geval sprake leek te zijn van evident fout gedrag, constateerde de rapporteur bij lezing van onderzoeksdocumenten regelmatig dat het de betrokken aspirant ontbrak aan (voldoende) besef dat de betreffende gedraging(en) in het licht van het zijn van politieambtenaar, ongepast en ongewenst waren. Voorbeelden hiervan zijn:

- ✓ drugsgebruik;
- ✓ ruzie zoeken/maken in het uitgaansleven;
- ✓ met vrienden meegaan om privéconflicten op te lossen;
- ✓ tonen politielegitimatiebewijs in privésituaties;
- ✓ bij controlesituaties schermen met het zijn van politieambtenaar tegenover bevoegd gezag;
- ✓ ongepaste uitlatingen doen op sociale media;
- ✓ zich bewegen onder harde kern voetbalsupporters;
- ✓ overtreding samenscholingsverbod Covid-19;
- ✓ rondhangen op hangplek met (criminele) vrienden;
- ✓ roekeloos gedrag in het verkeer.

3.5 Misbruik van politiegegevens nader bekeken

Misbruik van politiegegevens is een gevoelig thema binnen en buiten de politieorganisatie en krijgt de laatste jaren veel aandacht. Vanwege die gevoeligheid en aandacht is dit fenomeen nader geanalyseerd.

Door Smit e.a. van de afdeling Kennis en Onderzoek van de Politieacademie is recent kwalitatief onderzoek naar het lekken van politiegegevens gedaan.⁴⁷ Op basis van de diverse gevonden drijfveren/motieven onderscheiden zij zes typologieën van lekkende politiemedewerkers:

1. de *onnozele* politiemedewerker (onwetendheid);
2. de *onachtzame* politiemedewerker (loyaliteit naar anderen);
3. de *politiebeampte in privésfeer* (24/7 politiemann);
4. de op *persoonlijk profijt* gerichte politiemedewerker (eigen belang/gewin);
5. de *geïntimideerde* politiemedewerker (bedreiging uit criminele milieu);
6. de *ingekapselde* politiemedewerker (onderdeel van criminele milieu).⁴⁸

⁴⁷ Smit A., N. Slagmolen, C. Bronkhorst, J. van den Goor en G. Meershoek, Het lekken van vertrouwelijke politie-informatie. Aard, omvang en ernst van het fenomeen bij de Nationale Politie en de Koninklijke Marechaussee. Den Haag: Boom criminologie 2019.

⁴⁸ Zie voor een uitgebreid overzicht van de verschillende drijfveren/motieven Smit e.a. 2019, p. 51 e.v.

Wanneer misbruik van politiegegevens vanuit de *strafbaarstelling of ernst van de gedraging* wordt gezien, kunnen de volgende drie categorieën worden onderscheiden:

1. het onrechtmatig bevragen van politiestructuren voor zichzelf;
2. het lekken van politiegegevens naar derden uit loyaliteit;
3. het lekken van politiegegevens tegen betaling (corruptie).⁴⁹

De eerste categorie van informatiemisbruik lijkt vrij onschuldig, maar de volgende stap naar het delen (lekken) van politiegegevens met onbevoegden, zoals familieleden en vrienden, ligt al snel op de loer.

MEOS op de diensttelefoon

In de VIK-praktijk is het vandaag de dag geen uitzondering meer dat politieambtenaren honderden en soms duizenden niet aan het werk gerelateerde bevestigingen blijken te hebben gedaan. De laagdrempelige toegang tot politiegegevens via de applicatie MEOS op de diensttelefoon zorgt in veel gevallen voor de verleiding. Bij aspiranten blijkt dat niet anders te zijn. In alle vijf de onderzochte jaren zijn zaken betreffende misbruik van de applicatie MEOS voorgekomen.

- ✓ *In 49 VIK-zaken was misbruik van politiegegevens aan de orde.*⁵⁰
- ✓ *In 25 zaken oordeelde het bevoegd gezag na oriënterend (en in één zaak tevens strafrechtelijk) onderzoek dat geen sprake was van een vermoeden van plichtsverzuim.*
- ✓ *In 24 zaken werd wel een disciplinair vervolgonderzoek naar (onder andere) informatiemisbruik gelast. In 8 van deze zaken werd tevens strafrechtelijk onderzoek gedaan.*

Aantal soorten VIK-zaken			
... naar soort onderzoek en misbruik van politiegegevens	Lekken van informatie	Misbruik van informatie(systemen)	Aantal zaken
Oriënterend	7	17	24
Oriënterend en strafrechtelijk	1		1
Oriënterend en disciplinair	3	2	5
Oriënterend, strafrechtelijk en disciplinair	3	1	4
Strafrechtelijk en disciplinair	5	2	7
Disciplinair	3	5	8
Totaal	21	23	49

Tabel 22

Om een beter beeld van de aard en ernst van het informatiemisbruik te schetsen, is in tabel 23 een korte beschrijving van de vastgestelde feiten, enkele gegevens van de betrokken aspiranten en de wijze van afdoening van de 24 disciplinaire onderzoeken naar informatiemisbruik gegeven.⁵¹ Als ook strafrechtelijk onderzoek is verricht, is dat vermeld. Het vermeende plichtsverzuim is zowel aan de hand van de typologieën van drijfveren/motieven van Smit e.a.⁵² als naar strafbaarstelling/ernst van de gedraging gecategoriseerd.

- ✓ *In 11 van de 24 zaken werd ook strafrechtelijk onderzoek gedaan (door de Rijksrecherche of VIK).*
- ✓ *In 13 van de 24 zaken leidde het misbruik van politiegegevens tot een (gedwongen) vertrek uit de politieorganisatie, met dien verstande dat in 7 van die 13 zaken ook sprake was van ander plichtsverzuim.*
- ✓ *In 1 zaak was evident sprake van het veelvuldig en tegen betaling faciliteren van criminelen met het op verzoek bevragen van politiestructuren (ambtelijke corruptie).*

⁴⁹ In strafrechtelijk onderzoek levert categorie 1 de verdenking computervredbreuk (138ab WvSr) op, categorie 2 tevens schending van de ambtelijke geheimhoudingsplicht (272 WvSr) en categorie 3 tevens (passieve) corruptie (363 WvSr).

⁵⁰ In veel zaken werd een combinatie van misdrijven onderzocht.

⁵¹ De 25 oriënterende onderzoeken die geen vermoeden van informatiemisbruik opleverden, zijn in de verdiepende analyse dus buiten beschouwing gelaten.

⁵² Ook een combinatie van drijfveren/motieven is mogelijk.

- ✓ In 14 van de 24 zaken was sprake van het delen van politiegegevens met familie of (al dan niet criminele) vrienden uit een bepaalde vorm van loyaliteit.
- ✓ In 9 zaken was sprake van privébevragingen voor zichzelf uit nieuwsgierigheid en/of onnozelheid.
- ✓ De MEOS-diensttelefoon blijkt in de meeste gevallen van misbruik van politiegegevens een cruciale rol te hebben gespeeld.

Nr	M/V	Opl. nivo	Opl. jaar	Vermoeden van plichtsverzuim	Afdoening	Profiel PA	Cat. ernst
1	Man	2	1	Lekken aan personen uit criminele milieu. Duizenden MEOS-bevragingen. Hield spreekuur in auto om tegen betaling bevragingen voor criminelen in politiestructuren te doen. Maakte ook gebruik van PGP-telefoon. Tevens sr. onderzoek Rijksrecherche.	Ov. strafontslag Veroordeling tot 45 maanden ov. Gevangenisstraf en ambtsverbod van 8 jaar	5/6 ⁵³	3
2	Man	4	3	MEOS-bevragingen. Lekken politiegegevens over signalering aan lid van criminele organisatie (ontkend) en aan ex-baas en vriend (bekend). Tevens sr. onderzoek Rijksrecherche.	Ov. strafontslag	2/4	2/3
3	Man	5	2	Gecontroleerd in auto criminele vriend. Honderden MEOS-privébevragingen in woonomgeving, maar werkte in andere regio. Verdinking lekken politiegegevens aan vrienden. Verklaarde dat het politiewerk gerelateerde bevragingen waren (overrijverige politieman). Tevens sr. onderzoek Rijksrecherche.	Ov. strafontslag	2/3	2
4	Man	2	1	Met vrienden meegaan om verhaal aan de deur te halen n.a.v. verkoop auto door één van die vrienden. Politielegitimatiebewijs tonen. Kenteken met MEOS-diensttelefoon bevroegd om adres verkoper te achterhalen. Liep in proeftijd vanwege voorwaardelijk ontslag n.a.v. bedreiging ex-vriendin in 2018. Tevens sr. onderzoek VIK.	Ov. strafontslag	2	2
5	Man	4	2	Met MEOS-diensttelefoon bevragen van gegevens van twee vriendinnen en die met hen delen. Bevragen van incident met buurman vriendin en dit met haar delen. Diverse bevragingen van zichzelf en van personen en kentekens uit privéomgeving.	Ov. strafontslag	2	2
6	Man	4	2	Op verzoek van zijn vader met MEOS-diensttelefoon bevragen en doorgeven van (verblijfs)gegevens van een persoon die daarna slachtoffer werd van een criminele ontvoering. Zegt onwetend te zijn geweest van a.s. ontvoering. Bevragen van allerlei eigen familieleden en vrienden. Tevens sr. onderzoek Rijksrecherche.	Ov. strafontslag	2	2
7	Man	5	3	Tegen advies van leidinggevende in op verzoek van ex-familieid met MEOS-diensttelefoon bevragen van kenteken van de auto van persoon die verdacht werd van een zedenmisdrijf. Tonen politiefoto van die persoon aan ex-familieid.	Vw. strafontslag	2	2
8	Man	4	3	Veel privé gerelateerde MEOS-bevragingen. Via WhatsApp met vrienden gedeeld. Tevens sr. onderzoek VIK.	Ongeschied- ontslag	2	2
9	Man	2	2	In privétijd bemiddelen tussen en aanwezig zijn bij ontmoeting van twee criminele partijen n.a.v. een afpersing. Vermoedelijk delen van informatie uit mutatie over afhandeling door politie van de afpersing. Dubieuze privécontacten.	Ontslag op verzoek	2	2

⁵³ Omdat de betrokken aspirant vaak van zijn zwijgrecht gebruik maakte, kon geen verantwoorde keuze tussen categorie 5 of 6 worden gemaakt.

10	Vrouw	4	2	Enkele MEOS-bevragingen n.a.v. aangifte familielid inzake sexting. Aan de deur gaan bij betrokkenen uit de aangifte. Tevens sr. onderzoek VIK.	Inhouding vakantie-uren	2	2
11	Man	4	1	Bevragen van gegevens familielid. Bevragen van gegevens inzake de controle van familielid en die van advies voorzien hoe te handelen.	Schriftelijke waarschuwing	2	2
12	Vrouw	2	2	Bevragen van registratie inzake de controle van een sportvereniging waar betrokkene lid van was en de eigenaar hierover informeren. Het delen van de informatie kon niet worden aangetoond.	Schriftelijke waarschuwing	1/3	2
13	Man	4	1	Met MEOS-diensttelefoon bevragen van gegevens van ex-relatie van familielid dat zich door die ex-relatie bedreigd voelde. Familielid mededelen dat er geen bijzonderheden in het systeem stonden.	Geen disc. bestraffing Lijngesprek/ waarschuwing	2	2
14	Man	3	1	Mogelijk bevragen en delen van gegevens inzake een aangifte/onderzoek tegen een vriend. Weerlegd d.m.v. onderzoek loggegevens.	Geen plichtsverzuim	⁵⁴	2
15	Man	5	1	Vele MEOS-bevragingen van familieleden en vrienden. Tijdens zijn werk als vrijwilliger bij een andere organisatie op hun verzoek bevragen van collega's. Tevens sr. onderzoek VIK; disciplinair onderzoek loopt nog.	Afdoening volgt nog	2	2
16	Man	4	1	Chantage van minderjarige meisjes met naaktfoto's van hen die hij onder pseudoniem op social media had gezet. Heeft slachtoffers niet bevroegd. Heeft wel één keer zichzelf bevroegd met MEOS-diensttelefoon. Tevens sr. onderzoek VIK.	Ov. strafontslag Technisch sepot	1	1
17	Man	5	2	Tijdens confrontatie tussen twee vriendengroepen jongen bij kin beetpakken en bedreigen vanwege dezelfde interesse voor een meisje. Meer dan honderd niet politiewerk gerelateerde bevragingen met MEOS-diensttelefoon van zichzelf, vader en personen en kentekens uit eigen woonomgeving.	Ov. strafontslag	2	1
18	Man	4	2	's Nachts in privétijd een voorbijganger neerslaan en bewusteloos achterlaten. Tijdens incident zichzelf legitimeren als politieambtenaar. Bevragen van incident met MEOS-diensttelefoon. Tevens sr. onderzoek VIK.	Ov. strafontslag Veroordeling vw. taakstraf 60 uur	4	1
19	Man	4	2	Privébevragingen van zichzelf, familieleden, vrienden en personen uit eigen woonomgeving. Bestellen politiepoloshirt voor collega in ruil voor bestelling motorlaarzen. Rijden met 'licht' rijbewijs op zware motorfiets.	Ongeschied- heidsontslag	1/2	1
20	Man	2	1	Bevraging van familielid en zichzelf. Aantal MEOS-bevragingen van personen en voertuigen in zijn privéomgeving. Meermalen overschrijding datalimiet diensttelefoon.	Ontslag op verzoek	1/3	1
21	Man	2	1	Honderden privé-bevragingen. Voelde zich 24 uur per dag politieman.	Schriftelijke berisping	1	1
22	Man	4	1	Aantal keer familieleden bevroegd.	Schriftelijke berisping	1	1
23	Vrouw	2	1	Meerdere MEOS-bevragingen van personen en kenteken uit woonomgeving. Bevraging van kenteken gerelateerd aan haar vriend.	Schriftelijke berisping	1/2	1
24	Man	3	1	MEOS-bevragingen van familieleden van vriendin n.a.v. aangiften tegen hen. Foto's van vrouwelijke klasgenoten buiten hun medeweten op social media gedeeld. Tevens sr. onderzoek VIK.	Schriftelijke waarschuwing	1	1

Tabel 23

⁵⁴ Verdenking werd weerlegd. Vanwege het ontbreken van plichtsverzuim kan ook geen drijfveer/motief worden benoemd.

3.6 Verzwijgen van gegevens en ongewenste privécontacten nader bekeken

Recent heeft het parlement ingestemd met het wetsvoorstel betreffende de intensivering van de screening van politieambtenaren op integriteit. Op basis van de actualiteit van dit onderwerp is op de VIK-zaken ingezoomd die daar raakvlakken mee hadden.

- ✓ In 7 van de 168 VIK-zaken is een raakvlak gesignaleerd met het onderwerp screening van sollicitanten.⁵⁵
- ✓ In 4 zaken ging het om het verzwijgen van cruciale gegevens tijdens de selectieprocedure.
- ✓ In 3 zaken ging het om het onderhouden van ongewenste contacten in de privésfeer.
- ✓ In 6 van de 7 zaken besloot het bevoegd gezag tot het opleggen van een vorm van ontslag en in 1 zaak tot een schriftelijke berisping.

Aantal disciplinaire afdoeningen						
... naar verzwijgen gegevens bij selectieprocedure en ongewenste privécontacten	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Achterhouden van informatie (verzwijgen gegevens bij selectieprocedure)			3	1		4
Ontslag op verzoek				1		1
Onvoorwaardelijk ontslag			3			3
Ongepaste gedragingen in privésfeer (ongewenste privécontacten)		1	1	1		3
Ongeschiktheidsontslag		1				1
Ontslag op verzoek				1		1
Schriftelijke berisping			1			1
Totaal		1	4	2		7

Tabel 24

Om een beter beeld van de aard en ernst van de misdragingen te schetsen, zijn in tabel 25 een korte beschrijving van de vastgestelde feiten, enkele gegevens van de betrokken aspiranten en de wijze van afdoening van de 7 disciplinaire onderzoeken beschreven. Als ook strafrechtelijk onderzoek is verricht, is dat vermeld.

Nr	M/V	Opl. nivo	Opl. jaar	Vermoeden van plichtsverzuim	Afdoening
1	Vrouw	5	2	Onderhield in haar vorige baan privécontacten met een aan haar zorg toevertrouwde cliënt (afhankelijkheidsrelatie) en is daarover tijdens het BGO-onderzoek in de selectieprocedure niet eerlijk geweest.	Ontslag op verzoek
2	Vrouw	4	1	Werd aangehouden voor rijden onder invloed op een scooter. Bleek dat haar vriend lid van een 1% motorclub was geweest, hetgeen ze tijdens het BGO-onderzoek in de selectieprocedure niet had gemeld. Sr. onderzoek VIK.	Ov. strafontslag
3	Man	4	1	Bleek n.a.v. een aangifte van zijn vorige werkgever dat hij daar op staande voet was ontslagen vanwege een verduistering in dienstbetrekking. Niet gemeld tijdens het BGO-onderzoek in de selectieprocedure.	Ov. strafontslag
4	Man	4	1	Gelijksortige zaak als hierboven. Bleek n.a.v. een aangifte van zijn vorige werkgever dat hij daar op staande voet was ontslagen vanwege een verduistering in dienstbetrekking. Niet gemeld tijdens het BGO-onderzoek in de selectieprocedure.	Ov. strafontslag
5	Man	4	3	Uit een incident op straat in zijn privétijd is gebleken dat de aspirant onvoldoende afstand nam van personen met criminele antecedenten. Het tonen van zijn diensttelefoon en politielegitimatiebewijs aan de betrokken agenten. In privétijd bij herhaling vervallen in provocerend i.p.v. de-escalerend gedrag. Als verdachte verhoord over aangifte vernieling deur. Sr. onderzoek VIK.	Ongeschiktheidsontslag

⁵⁵ In alle gevallen was tevens sprake van andere normovertredingen of van functioneringsproblemen.

6	Man	2	2	In privétijd bemiddelen tussen en aanwezig zijn bij een ontmoeting van twee criminele partijen n.a.v. een afpersing. Vermoedelijk delen van informatie uit mutatie over afhandeling door politie van de afpersing. Dubieuze privécontacten.	Ontslag op verzoek
7	Vrouw	4	1	Het in privétijd bezoeken van uitgaansgelegenheden waarvan veel bezoekers in de politiestructuren voorkwamen. Vermeend xtc-gebruik op dancefestivals (1-op-1 verklaring). Rijden onder invloed na bijeenkomst klas Politieacademie (onvoldoende aannemelijk).	Schriftelijke berisping

Tabel 25

3.7 Lijnonderzoeken naar normoverschrijdend gedrag

Om ondanks het ontbreken van een totaaloverzicht toch enig inzicht in de omvang en aard van lijnonderzoeken te bieden, zijn de lijnonderzoeken van 2019 en 2020 van de eenheden Limburg, Oost-Nederland en Rotterdam kwantitatief geanalyseerd (zie tabel 26). Het gaat hierbij om relatief lichte normschendingen die een vermoeden van plichtsverzuim opleverden. Problemen in het functioneren, met houding en gedrag of met de voortgang van de studie, zoals het bij herhaling niet behalen van een examen, zijn buiten de analyse gehouden.

- ✓ *Overtredingen van de interne regels (49%) domineren bij lijnonderzoeken.*
- ✓ *Het percentage privémisdragingen in lijnonderzoeken (29%) is substantieel geringer dan in VIK-zaken (83%).*
- ✓ *Misbruik van politiegegevens voor privédoeleinden komt in lijnonderzoeken nauwelijks voor.⁵⁶*
- ✓ *Het totaal aantal lijnonderzoeken in 2019 en 2020 was een derde groter dan het aantal VIK-zaken in dezelfde drie eenheden (41 tegenover 30).*

Aantal lijnonderzoeken in 2019 en 2020 Limburg, Oost-Nederland en Rotterdam					
... naar soort misdraging	LB	ON	RD	Totaal	% van aantal lijnonderzoeken
Overtreding interne regels	2	3	15	20	48,8%
Niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren		1		1	
Ongeoorloofd werkverzuim		2	4	6	
Overtreding regels van de opleiding (examenfraude)	2		1	3	
Niet volgen van procedures (overig)			1	1	
Ongewenste/ongeoorloofde nevenwerkzaamheden			1	1	
Onrechtmatig declareren			1	1	
Besturen dienstmotorvoertuig zonder rijbewijs			1	1	
Bewust overtreden verkeersregels met dienstmotorvoertuig			5	5	
Aanrijding met dienstmotorvoertuig			1	1	
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	2	6	4	12	29,3%
Nalaten om als politieambtenaar op te treden		3		3	
Niet melden van privémisdragingen		1		1	
Ongewenste privécontacten	1			1	
Valsheid in geschifte/opzettelijk opgeven van onjuiste gegevens	1			1	
Verkeersovertreding		2		2	
Belaging			1	1	
Hinderlijk gedrag in openbare ruimte			1	1	
Bedreiging			1	1	
Verkeersovertreding (rijden zonder rijbewijs)			1	1	

⁵⁶ Dat heeft vermoedelijk te maken met het feit dat een dergelijk signaal of vermoeden van plichtsverzuim tot onderzoek van loggegevens noodzaakt. Deze onderzoekshandeling is alleen aan VIK voorbehouden.

Misbruik van informatie(systemen)		1	1	2	4,9%
Onprofessionele manier omgaan met informatie		1		1	
Raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden			1	1	
Misbruik positie en belangenverstrengeling			2	2	4,9%
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)			2	2	
Misbruik bedrijfsmiddelen			2	2	4,9%
Misbruik van politiekleding			1	1	
Slordig omgaan met bedrijfsmiddelen			1	1	
Achterhouden van informatie	1			1	2,4%
Verzwijgen gegevens bij selectieprocedure	1			1	
Misbruik van geweldsbevoegdheid			1	1	2,4%
Niet volgen van procedures (vuurwapen)			1	1	
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)			1	1	2,4%
Seksuele intimidatie intern			1	1	
Totaal aantal lijnonderzoeken in 2019 en 2020	5	10	26	41	
Totaal aantal VIK-zaken in 2019 en 2020	2	12	16	30	

Tabel 26

3.8 Onregelmatigheden tijdens examens op de Politieacademie

Net als bij de traject- en praktijkbegeleiders van OBt tijdens praktijkstages hebben docenten en studiebegeleiders veel ervaring met verschillende problemen van aspiranten tijdens hun studieperiodes op de Politieacademie.⁵⁷ Het ligt voor de hand dat veel van die problemen ook bij de teamchefs OBt en de trajectbegeleiders bekend zijn.

Uit de analyse van de 168 VIK-zaken is gebleken dat er in 11 zaken sprake was van examenfraude. In dat geval was er dus sprake van samenloop met een onderzoek door de Examencommissie van de Politieacademie. Bij één examenfraudegeval waren zes studenten betrokken. In die zes separate VIK-zaken werden verschillende soorten disciplinaire straffen opgelegd, waarvan in twee gevallen voorwaardelijk ontslag.

Ter aanvulling van de analyse van VIK-zaken zijn bij de secretaris van de Examencommissie alle gegevens over de omvang en aard van onregelmatigheden rondom examens in de afgelopen vijf jaar opgevraagd. Deze gegevens zijn in tabel 27 weergegeven. Een let-op bij deze gegevens is dat de onregelmatigheden conform het examenreglement (OER) in drie soorten onderwijsniveaus zijn verdeeld, te weten het Basis Politie Onderwijs (BPO), het Hoger Onderwijs (HO) en het Voortgezet Onderwijs (VO).⁵⁸ Deze niveaus corresponderen niet met de opleidingsniveaus 2, 3, 4 en 5 van aspiranten. De cijfers moeten dus met enige voorzichtigheid worden beschouwd.

⁵⁷ Denk naast normoverschrijdend gedrag bijvoorbeeld ook aan studieproblemen, fysieke en mentale malheur, motivatieproblemen, privésores en problemen met houding en gedrag.

⁵⁸ De resultaten van het Voortgezet Onderwijs zijn irrelevant voor de analyse.

Aantal door de Examencommissie onderzochte onregelmatigheden						
... naar opleidingsniveau, aantallen studenten en aard onregelmatigheden	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Aantal meldingen over onregelmatigheden bij examens:	11	7	19	13	17	67
... Basis Politie Onderwijs (o.a. aspiranten niveaus 2,3 en 4)	6	5	14	9	14	48
... Hoger Onderwijs (o.a. aspiranten niveau 5)	2	1	2	3	0	8
... Voortgezet Politie Onderwijs	3	1	3	1	3	11
Aantal bij de meldingen betrokken studenten	11	7	30	16	19	83
Oordeel Examencommissie t.a.v. de studenten:						
... wel onregelmatigheid geconstateerd	7	5	18	8	7	45
... geen onregelmatigheid geconstateerd	1	1	9	4	8	23
... melding niet in behandeling genomen	3	1	3	4	4	15
Aard van de geconstateerde onregelmatigheden:						
... fraude/plagiaat	3	4	8	3	8	26
... gedrag	1	2	3	6	4	16
... hulpmiddelen	7	1	3	0	5	16

Tabel 27

3.9 Aandacht voor motieven en oorzaken in VIK-dossiers

Het is de rapporteur opgevallen dat de drijfveren/motieven voor en oorzaken van normoverschrijdend gedrag in VIK-dossiers niet altijd geheel duidelijk worden. Dat zal onder andere te maken hebben met de belangen van de betrokken politieambtenaren, zoals het recht om te zwijgen.⁵⁹ De constatering dat in VIK-onderzoeken naar normoverschrijdend gedrag van aspiranten de motieven en oorzaken niet altijd uit de verf komen, lijkt aan te sluiten bij wat hierover in het recente reviewrapport inzake de kwaliteit van interne onderzoeken is geschreven.⁶⁰ Daarin werd geconstateerd dat slechts enkele VIK-afdelingen aan het bevoegd gezag suggesties voor structurele verbeteringen in de organisatie doen.⁶¹ Dat zijn gemiste kansen, te meer omdat VIK-medewerkers in de frontlijn van het integriteitsbeleid actief zijn.

3.10 Infographic analyseresultaten

Op de volgende pagina zijn de belangrijkste in dit hoofdstuk beschreven analyseresultaten samengevat. De infographic laat zich het best van links naar rechts en van boven naar onderen lezen.

⁵⁹ Als een politieambtenaar niet als verdachte is verhoord, kan het zwijgrecht ook in een in een disciplinair onderzoeken doorwerken.

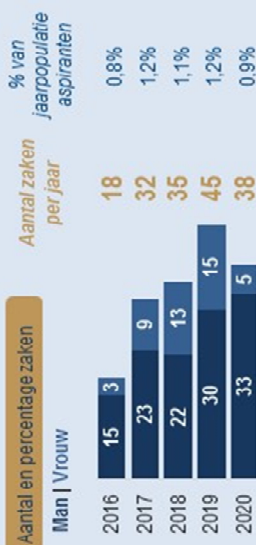
⁶⁰ Zo ook: Smit e.a. 2019, p. 51.

⁶¹ Mos, M.R.B., Kwaliteit interne onderzoeken, Review en vooruitblik. 29 oktober 2020.

VIK-zaken aspiranten NP

168 VIK-zaken | 2016 - 2020

Het percentage aspiranten dat jaarlijks in een VIK-zaak betrokken raakte, bleef redelijk stabiel rond de 1%.

Relatief gezien geen groot verschil in geslacht bij aantal onderzoeken. In 2017 en 2018 waren de percentages voor mannen en vrouwen zelfs nagenoeg gelijk.

Aantal zaken per opleidingsjaar

1° jaar | 2° jaar | 3° jaar | 4° jaar

54% van de zaken betrekking op 1° jaar

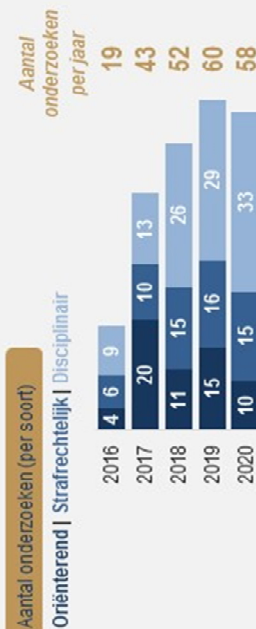
31% van de zaken betrekking op 2° jaar

Meldingen

- 68 zaken zijn gestart n.a.v. een interne melding (22x door medestudenten, 41x door collega's, 5x zelf).
- 19 zaken na controle of aanhouding van de aspirant in privetijd.
- 46 zaken na een melding van een burger (27x aangifte, 6x klacht, 13x melding).
- 12 zaken na een anonieme melding.

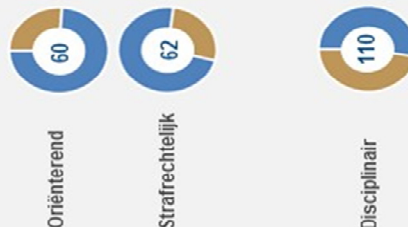
83% van de zaken betroffen misdragingen gerelateerd aan de privésfeer of privébelangen.

De MEOS-diensttelefoon speelde een grote rol bij misbruik/lekken van politiegelovens.

De 168 VIK-zaken hebben tot 232 onderzoeken geleid:

Totaal soort onderzoeken

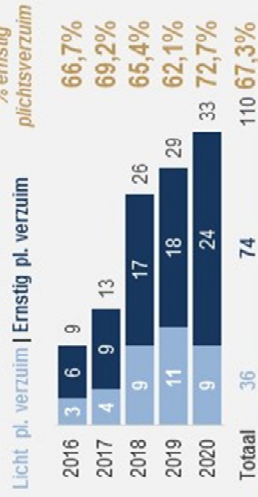
Oriënterend
Na 40 van de oriënterende onderzoeken werd door het bevoegd gezag geen strafrechtelijk en/of disciplinair onderzoek nodig geacht.

Strafrechtelijk
44 strafrechtelijke onderzoeken resulteerden in een disciplinair onderzoek. In 18 gevallen bleek niet van plichtsverzuim.

Disciplinair
57x misdragingen in privésfeer
19x misbruik van politiegelovens (waarvan 4x lekken aan criminelen en 9x aan familie/vrienden)
18x overtreding interne regels (waarvan 1x examenfraude)
6x misbruik van positie en belangenverstrengeling
4x achterhouden van informatie (waarvan 3x tijdens selectieprocedure)
4x ongepaste omgangsvormen in diensttijd
1x ongepaste communicatie (discriminatie) in diensttijd
1x misbruik van bevoegdheden

Naast de omvang van het aantal VIK-zaken lijkt ook de ernst van het plichtsverzuim in de 110 disciplinaire onderzoeken de afgelopen vijf jaar niet substantieel te zijn toegenomen. Het aantal ontslagbesluiten is substantieel afgenomen.

Trendbeeld licht vs. ernstig plichtsverzuim bleef over de jaren heen redelijk stabiel 1/3 - 2/3

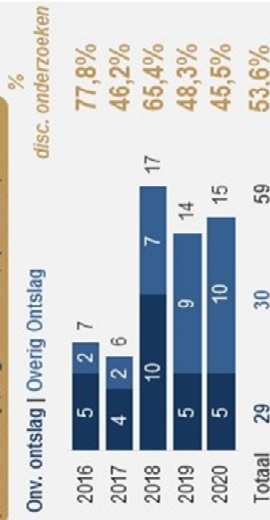

Afdoening van de 110 disciplinaire onderzoeken

29x onvoorwaardelijk strafontslag 15x waarschuwing
16x voorwaardelijk ontslag 14x schijnlijke betsping
9x ongeschiktheidsontslag 6x inhouding vertofuren
5x ontslag op verzoek

14x geen plichtsverzuim of bestraffing
2x nog geen afdoeningsbesluit genomen

Trendbeeld disc. onderzoeken die resulteerden in onv. strafontslag of ander ontslagbesluit (voorwaardelijk, ongeschiktheid, op verzoek).

Deze infographic is onderdeel van de rapportage 'Aspiranten en het glazen politiehuis', VIK/Korpsstat, 30 juni 2021

4 Ervaringen en inzichten van VIK-onderzoekers

Tijdens een thematisch werkoverleg is uitgebreid met alle onderzoekers van VIK/PDC over de analyseresultaten gediscussieerd. Het doel hiervan was om de uitkomsten van het documentenonderzoek op basis van hun persoonlijke ervaringen met aspirantenzaken te kunnen verrijken. Ter voorbereiding van dit overleg waren hun de hiervoor beschreven analyseresultaten ter lezing ter beschikking gesteld. De groepsdiscussie werd aan de hand van de volgende vier vragen gestructureerd:

1. Welke beelden staan jou op basis van je eigen onderzoekservaringen bij over de aard en ernst van het normoverschrijdend gedrag van aspiranten? Zijn daar voor jou rode draden in te herkennen?
2. Wat kun je zeggen over de motieven/drijfveren en het normbesef van aspiranten als mogelijke individuele oorzaken voor normoverschrijdend gedrag? Heb je daar specifieke zorgen over?
3. Welke inzichten heb je opgedaan omtrent evt. organisatorische tekortkomingen die normoverschrijdend gedrag hebben gefaciliteerd (denk aan tekortschietende begeleiding, interne procedures, selectie en screening).
4. Op welke punten zou de organisatie (Politieacademie en praktijk) zich volgens jou kunnen verbeteren om normoverschrijdend gedrag van aspiranten te voorkómen?

Over het gedurende de laatste vijf jaar redelijk stabiel gebleven percentage VIK-zaken werd door één van de onderzoekers opgemerkt dat niet elk geconstateerd normoverschrijdend gedrag tot een VIK-zaak leidt. Normschendingen kunnen namelijk ook in de lijn worden onderzocht en afgehandeld. Het zou volgens de onderzoekers de moeite zeker waard zijn geweest om ook de binnen OBT aanwezige ervaringen en inzichten over normoverschrijdend gedrag van aspiranten te benutten. Hetzelfde geldt voor docenten en begeleiders op de Politieacademie en voor belangenbehartigers van de vakbonden. Aan het bedenken van oplossingen zou een brede probleemverkenning vooraf moeten gaan. Ook werd opgemerkt dat het de vraag is of we met de 168 VIK-zaken in vijf jaar tijd niet slechts het topje van de ijsberg in beeld hebben. Hoe groot is het dark number?

Hoewel de cijfermatige analyse laat zien dat de relatieve omvang van het aantal VIK-zaken tegen aspiranten de afgelopen vijf jaar redelijk stabiel is gebleven, bestaat binnen de groep onderzoekers wel de indruk dat de zwaarte van de zaken de laatste jaren substantieel is toegenomen. In de loggegevens van meerdere aspiranten werden honderden tot in sommige zaken zelfs duizenden bevragingen aangetroffen, waarbij het vermoeden rees dat die bevragingen lang niet allemaal politiewerk gerelateerd konden zijn. Ook heerst het gevoel dat de laatste jaren sprake is van een toename van het aantal geweldszaken dat in de privésfeer werd gepleegd en zaken waarin sprake was van WhatsApp-groepen waarin voor een politieambtenaar ongepaste communicatie plaatsvond.

Informatiemisbruik door middel van de applicatie MEOS op de diensttelefoon was een dominant thema tijdens de groepsdiscussie. Elke onderzoeker heeft meerdere van dat soort zaken gedraaid. De meeste zaken bleven tot het lekken van politiegegevens aan familie en vrienden beperkt. Hard bewijs voor ambtelijke corruptie, het door politieambtenaren lekken van politiegegevens aan criminelen tegen betaling, werd slechts in een enkel geval gevonden. Eén van de onderzoekers bracht hierbij de relativering aan dat er naar zijn/haar mening niet voldoende in (strafrechtelijk) onderzoek naar dit fenomeen wordt geïnvesteerd. Als je er niet naar zoekt, ga je het ook niet vinden. Wellicht dat naar aanleiding van het kraken van de EncroChat- en eerder ook andere chatservers meer over de daadwerkelijke omvang en ernst van lekken aan criminelen en ambtelijke corruptie bekend wordt.

Meerdere onderzoekers opperden dat zij op basis van de door hen onderzochte lekzaken het gevoel hadden dat groepsloyaliteit een belangrijke rol speelde. Hierbij werden oorzaken als culturele achtergrond, een hechte vriendengroep en een strenge geloofsgemeenschap genoemd.

De vraag werd opgeworpen of studenten voldoende duidelijk wordt gemaakt wat wel en niet mag. In meerdere onderzoeken is naar voren gekomen dat aspiranten met hun diensttelefoon in het kader van oefenen privébevragingen hebben gedaan en dat dit volgens hen bij de uitreiking van de telefoon zou zijn aangeraden. Ondanks deze relativering werd bij de onderzoekers een bepaald ongeloof waargenomen waarom informatiemisbruik niet eerder door de organisatie met relatief simpele preventieve maatregelen een halt is toegeroepen. Bijvoorbeeld door aspiranten nog niet aan het begin van de opleiding voor de MEOS-applicatie te autoriseren, door een oefendatabase ter beschikking te stellen of door hen nadrukkelijker uit te leggen dat niet aan het politiewerk gerelateerde bevragingen plichtsverzuim oplevert en dat hierop een disciplinaire sanctie kan volgen.⁶²

Een tweede terugkerend thema in de groepsdiscussie was het ontbrekend of tekortschietend normbesef bij aspiranten die de afgelopen vijf jaar in een VIK-zaak betrokken zijn geraakt. Hierbij werd weer vooral een link gelegd naar zaken die met het lekken van politiegegevens naar derden te maken hadden, maar uit de analyse van de 168 VIK-zaken is gebleken dat dit gebrek aan normbesef ook in andersoortige zaken een rol lijkt te hebben gespeeld. Denk hierbij aan drugsgebruik en andere privégedragingen in het publieke domein.⁶³

Eén van de onderzoekers merkte op dat tijdens onderzoeken meer dan eens al na één hoorgesprek de vraag oprees of een aspirant qua persoonlijke ontwikkeling al rijp (genoeg) leek om de verantwoordelijkheden van het politieambt te dragen. Deze opmerking leidde tot herkenning bij de andere onderzoekers. Tijdens gesprekken met aspiranten is niet zelden door hen gezegd dat ze zich als ze in dienst zijn politieambtenaar voelen, maar dat dit er in hun privétijd niet meer toe doet. Regelmatig werd tijdens onderzoeken geconstateerd dat aspiranten geen of weinig benul hadden dat bepaald gedrag in privétijd zich niet met het zijn van politieambtenaar laat verenigen. Ook werd opgemerkt dat waar collega's 'vroeger' bewust voor het politievak leken te kiezen, de onderzoekers de laatste jaren steeds vaker van aspiranten hebben gehoord dat de politie geen lifetime job voor hen is.

Vervolgens werd gediscussieerd over de vraag of tijdens het huidige screeningsproces nog wel voldoende zicht op de persoon en de rijpheid van de sollicitant voor het politievak kan worden verkregen. Los van de constatering dat screening een momentopname is, uitte de voltallige groep onderzoekers hier grote twijfels over. De lat voor sollicitanten zal de laatste jaren wellicht niet lager zijn komen te liggen, maar men vraagt zich af of het huidige screeningsproces nog voldoende waarborgen biedt om een goed beeld van de persoon en rijpheid voor het politievak te verkrijgen. Onderdelen die met name van de persoon en zijn of haar normen- en waardenbesef een beeld kunnen scheppen, maken geen onderdeel meer uit van het selectieproces. Denk hierbij aan het gesprek met de sollicitant over Blauw Vakmanschap⁶⁴, het afsluitende gesprek met twee vertegenwoordigers van de eenheid en het huisbezoek in het kader van de screening.

Onder het voorbehoud dat geen van de onderzoekers een goed beeld van het vernieuwde politieonderwijs (PO21) heeft, vraagt de voltallige groep zich af of integriteit en beroepshouding tijdens én na de politieopleiding de aandacht krijgen die volgens hen nodig is. Integriteit en beroepshouding zouden topprioriteit in het curriculum van de Politieacademie moeten hebben. In de groep onderzoekers bestaat het beeld dat op dit vlak nog veel winst te behalen is en men is erg benieuwd hoe het vernieuwde politieonderwijs hierop insteekt. De aandacht voor deze thema's zou volgens hen ook breder in de organisatie moeten worden geïntensiveerd. Een jaarlijkse profcheck Integriteit voor alle politiemedewerkers en het bij herhaling bespreken van integriteitsdilemma's in werkoverleggen werden als winstpakkers benoemd. De vraag werd opgeworpen of integriteit en beroepshouding niet tot topprioriteit van beleid

⁶² Bij navraag bij de Politieacademie en OBT bleek dat in opdracht van de Korpsleiding inmiddels actie is ondernomen op de eerstgenoemde twee punten. Niveau 4 studenten die in 2021 in het vernieuwde politieonderwijs zijn gestart, worden pas vanaf het vierde kwartiel (eerste praktijkstage) voor de diverse politie-informatiesystemen, waaronder MEOS, geautoriseerd. Ook zijn recent voor MEOS en andere informatiesystemen oefendatabases ter beschikking gekomen. Ten aanzien van studenten van de hogere opleidingsniveaus worden deze preventieve maatregelen in een volgende fase gerealiseerd.

⁶³ Zoals het slikken van een pilletje xtc tijdens een bezoek aan een dancefestival, het in private conflictsituaties 'zwaaien' met het politielegitimatiebewijs of wangedrag in het uitgaansleven.

⁶⁴ Hierin stond het onderwerp integriteit centraal.

zouden moeten worden benoemd. Door de waan van de dag en de veelheid aan prioriteiten binnen de politie lijken deze onderwerpen nog steeds niet de aandacht te krijgen die ze verdienen.

Ook werd gesproken over de Amsterdamse pilot atypisch bevragen en het voornemen van de minister om dit instrument integraal bij de politie in te voeren als die pilot een succes is gebleken. In de groep onderzoekers zijn hiervoor zeker voorstanders te vinden, want voorkómen en tijdig ingrijpen is beter dan genezen. In ICT-organisaties die voor de politie werken, schijnen medewerkers door hun werkgever jaarlijks casuïstisch op integriteitsrisico's te worden gescreend en wordt een dergelijke verantwoording normaal gevonden. Dat ligt in de politieorganisatie gevoeliger. Maar in de groep werden ook twijfels geuit over het atypisch bevragen. Veel zal afhangen van de deugdelijkheid van de indicatoren die voor het detecteren van onrechtmatig bevragsingsgedrag gebruikt gaan worden. De vraag werd opgeworpen of een technisch systeem hiertoe überhaupt voldoende in staat zal zijn. Ook vroeg men zich af tot hoeveel verantwoordingsgesprekken in de lijn dit detectiesysteem gaat leiden. Hoe gaan chefs hiermee om? Wanneer komt een VIK-onderzoek in beeld? En hoe groot is het risico dat deze verantwoordingssystematiek tot een sfeer of cultuur van achterdocht in de politieorganisatie gaat leiden?

Als laatste werd opgemerkt dat het van groot belang is dat er een betere, uniforme registratie van mogelijk plichtsverzuim en afdoeningsgegevens plaatsvindt. Uniforme registratie en een duidelijker onderscheid tussen lijn- en VIK-onderzoeken kan een bijdrage leveren aan het vroegtijdig herkennen van probleemgedrag van politieambtenaren. Ook het doorgeleiden van zorgen over kwetsbaarheden en probleemgedrag van aspiranten naar de opeenvolgende schakels (Politieacademie – OBT – praktijk) wordt van evident belang gevonden. De verschillende in gebruik zijnde systemen zouden in dat kader beter op elkaar afgestemd of geïntegreerd moeten worden.

5 Conclusies en aanbevelingen

Omvang van normoverschrijdend gedrag

De afgelopen vijf jaren zijn in totaal 168 VIK-zaken naar signalen en vermoedens van strafbare feiten en plichtsverzuim van aspiranten van politie onderzocht.⁶⁵ Deze 168 zaken leidden tot 60 oriënterende, 62 strafrechtelijke en 110 disciplinaire onderzoeken. Er blijkt, zoals door docenten en politievakbonden werd gevreesd, geen sprake te zijn van een explosieve groei van het aantal VIK-zaken. Het percentage aspiranten dat in een VIK-zaak betrokken raakte, is sinds 2017, ondanks een lichte absolute stijging, stabiel rond de 1% gebleven.⁶⁶ In 2020 is zowel het absolute aantal als het percentage zaken ten opzichte van het jaar ervoor zelfs gedaald. Het aantal in een VIK-zaak betrokken aspiranten steeg of daalde dus mee met de groei- of afname van het aantal aspiranten dat jaarlijks initieel politieonderwijs volgde.

Ernst van normoverschrijdend gedrag

De onderzoekers van VIK/PDC spraken in een groepsgesprek met rapporteur het gevoel uit dat de zwaarte van normovertredingen de laatste jaren substantieel lijkt te zijn toegenomen. Hoewel de absolute cijfers daarvoor een bevestiging lijken te bieden, laten percentages een ander trendbeeld zien. De verhouding tussen als relatief licht en ernstig te kwalificeren plichtsverzuim blijkt gedurende de laatste vijf jaren redelijk stabiel te zijn, te weten 1/3 versus 2/3. In 2018 en 2019 neemt die verhouding zelfs licht af, terwijl 2020 een slechts geringe toename laat zien. De tweede gehanteerde indicator voor de ernst van normoverschrijdend gedrag, te weten de zwaarte van de door het bevoegd gezag opgelegde disciplinaire straffen, laat een vergelijkbaar verschil tussen absolute aantallen en percentages zien. In 2018 trad een verdrievoudiging in het aantal ontslagbesluiten⁶⁷ op, maar in de twee jaren daarna daalde dit aantal tot ongeveer het dubbele van de jaren 2016 en 2017. Ook hier laat het (percentuele) trendbeeld andere uitkomsten zien. Het percentage ontslagbesluiten steeg in 2018 substantieel minder dan de absolute aantallen laten zien en het percentage daalde in 2019 en 2020 zelfs naar het niveau van 2017.⁶⁸ Ook de toename van het percentage onvoorwaardelijke strafontslagen was in 2018 veel minder groot dan de absolute aantallen laten zien en in 2019 en 2020 daalde dit percentage zelfs substantieel onder het niveau van de drie jaren daarvoor.⁶⁹

Lijnonderzoeken

Het aantal VIK-zaken weerspiegelt niet de totale omvang van normoverschrijdend gedrag van aspiranten. Los van het feit dat ongetwijfeld sprake is van een *dark number*, is er ook een categorie normoverschrijdend gedrag dat wel wordt geconstateerd maar om moverende redenen niet tot een VIK-zaak leidt. Deze over het algemeen relatief lichte normovertredingen die *naar hun aard* wel tot vaststelling van plichtsverzuim kunnen leiden, worden in de lijn afgehandeld. Vanwege het gebrek aan centrale, uniforme registratie van lijnonderzoeken kon de totale omvang, aard en ernst van deze categorie normoverschrijdend gedrag niet worden vastgesteld. De analyse van lijnonderzoeken in drie eenheden over de afgelopen twee jaren leidt wel tot de conclusie dat het in lijnonderzoeken vooral over lichte, overwegend politiewerk gerelateerde normovertredingen gaat en dat de omvang van normoverschrijdend gedrag van aspiranten vermoedelijk circa twee keer zo groot is als het aantal VIK-zaken.

Aanbeveling 1

Zorg voor een korps brede, uniforme registratie van VIK- en lijnonderzoeken zodat een (periodieke) allesomvattende en stapelbare analyse van normoverschrijdend gedrag mogelijk wordt.

⁶⁵ Twee aspiranten raakten twee keer in een VIK-zaak betrokken.

⁶⁶ Om dit als voorbeeld voor het jaar 2020 nog wat sprekender weer te geven: 38 op een totaal van 4.055 aspiranten raakten dat jaar in een VIK-zaak betrokken.

⁶⁷ Voorwaardelijk en andere vormen dan strafontslag inbegrepen.

⁶⁸ Twee disciplinaire onderzoeken uit 2020 waren ten tijde van de afronding van het analyseonderzoek nog niet door het bevoegd gezag afgedaan.

⁶⁹ Overigens kunnen voor deze verschillen tussen absolute aantallen en percentages ontslagbesluiten ook andere verklaringen zijn dan (alleen) een afname van de ernst van het plichtsverzuim, zoals een lichtere bestraffing van plichtsverzuim door het bevoegd gezag. Om dit soort causale verbanden te kunnen leggen, is meer kwalitatief onderzoek nodig.

Hoe groot is het probleem?

In tegenstelling tot wat de absolute cijfers laten zien, lijkt de afgelopen vijf jaren op basis van (percentuele) trendbeelden in VIK-zaken dus geen sprake te zijn geweest van een substantiële toename van de omvang en de ernst van normoverschrijdend gedrag van aspiranten. Daarnaast moet worden gerealiseerd dat een integriteitsbeleid dat gebaseerd is op een streven naar nul integriteitsschendingen niet realistisch is. Elke private en publieke organisatie, dus ook de politie, heeft te maken met een bepaalde *foutenmarge* die lastig met beleid en organisatorische maatregelen te beïnvloeden is. Dat lijkt ook hier aan de orde te zijn. De analyseresultaten laten namelijk zien dat het normoverschrijdend gedrag van aspiranten van politie in hoge mate, namelijk in 83% van de 168 VIK-zaken door allerlei privébelangen en -motieven werd ingegeven. Ondanks dat de invloed van de werkgever op het privégedrag van werknemers relatief gering is, lijken er gelet op de aard van bepaalde privémissdragingen wel mogelijkheden te zijn om het aantal incidenten met aspiranten te verminderen. Voor het nadrukkelijker sturen op het *politieel normbesef* van aspiranten tijdens het selectieproces en de politieopleiding wordt hierna een aantal aanbevelingen gedaan.

Zorgen omtrent kwetsbaarheid en weerbaarheid

Voordat op die verbetermogelijkheden wordt ingegaan, vraagt een andere door docenten en vakbonden geuite zorg nog om nadere duiding. Zij worden in hun functionele contacten met aspiranten van dichtbij en kennelijk in toenemende mate met individuele problemen van *kwetsbaarheid en weerbaarheid* van aspiranten geconfronteerd. Omdat die toegenomen zorgen niet door een toename van de omvang en/of ernst van normoverschrijdend gedrag kan worden verklaard, is hier mogelijk wat anders aan de hand. Als gevolg van culturele en maatschappelijke ontwikkelingen in de laatste twee decennia lijkt het *mentale rugzakje* van de gemiddelde aspirant anno 2021 sneller en meer gevuld dan in de vorige eeuw. In een gezamenlijk onderzoeksverslag van het RIVM, het Trimbos-instituut en Amsterdam UMC wordt in dit verband over een *schijnbare discrepantie* gesproken. In epidemiologische data werden vooralsnog geen aanwijzingen gevonden voor een sterke stijging van psychische problemen bij jongeren in de afgelopen jaren. Tegelijkertijd werden tijdens zogenaamde focusgroepgesprekken wel allerlei stresssymptomen door jongeren benoemd. Ervaren prestatiedruk, de rol van sociale media, spanningen thuis en zorgen om maatschappelijke vraagstukken stonden in die gesprekken centraal. Deze factoren dragen volgens jongeren bij aan gevoelens van rusteloosheid, gejaagd zijn, gemis van echt contact en soms ook tot gevoelens van onveiligheid. Burn-out verschijnselen en suïcide werden hierbij door de jongeren ook benoemd.⁷⁰ Bij de overwegend jonge groep politiestudenten zal dit vermoedelijk een vergelijkbaar beeld opleveren. Het omgaan met die soms ook complexe problemen op individueel niveau is een HRM-vraagstuk. Op dat terrein worden thans goede stappen gezet met het in kaart brengen van oorzaken van uitval en uitstroom onder aspiranten en pas-afgestudeerde politieambtenaren.⁷¹ Het zou goed zijn als hierbij ook de ervaringen en inzichten van docenten en begeleiders van de Politieacademie, van begeleiders en leidinggevenden in de politiepraktijk en van belangenbehartigers van de vakbonden worden benut. Het toerusten van docenten en begeleiders en leidinggevenden om met dit soort hedendaagse problemen van jonge medewerkers om te gaan, is een uitdaging van formaat.

Politieel normbesef

Dat aspiranten van nu in een heel andere wereld dan in de vorige eeuw zijn opgegroeid, lijkt ook zijn weerslag op het besef en de acceptatie van normen en waarden te hebben. Bij het lezen van de 168 VIK-dossiers constateerde de rapporteur regelmatig dat de betrokken aspiranten moeite leken te hebben met het besef dat functioneren in het *glazen politiehuis* ook gevolgen voor hun privéleven kan hebben. Dit beeld wordt op basis van hun ervaringen door alle onderzoekers van VIK/PDC onderschreven. Het (durven) loslaten van problematische vrienden waarmee men is opgegroeid, bleek voor menig onderzochte aspirant lastig te zijn. Ook het besef dat men tot een organisatie is toegetreden waarin normen en waarden scherper zijn aangezet dan men als mondige burger in de eigen sociale omgeving gewend was én dat van een

⁷⁰ *Mentale gezondheid van jongeren: enkele cijfers en ervaringen*. RIVM, Trimbos-instituut en Amsterdam UMC. Bilthoven: mei 2019.

⁷¹ Denk hierbij aan de eerste, vorig jaar gehouden medewerkersmonitor die specifiek op de uitstroom van aspiranten was gericht (Monitor: Uitstroom Aspiranten Nationale Politie, Inzicht in de vertrekredenen van aspiranten, Meting 1, november 2020, Team Optimalisatie Dienstverlening, Dienst HRM/PDC) en aan de thans lopende survey van de Hogeschool Leiden naar de uitval van aspiranten en pas-afgestuurde politieagenten.

politieambtenaar *voorbeeldgedrag* wordt vereist, leek vooral bij de jongeren onder de onderzochte aspiranten onvoldoende aanwezig te zijn. De analysesresultaten laten echter ook zien dat het aantal VIK-zaken tegen aspiranten die in het tweede opleidingsjaar zaten, afnam (van 54 naar 31%). Dat lijkt er op te wijzen dat (enige) gewenning aan een ander normen- en waardenpatroon al tijdens de opleiding plaatsvindt.

De jonge leeftijd en de opleidingsfase na indiensttreding van aspiranten zijn ideale aangrijpingspunten om aspiranten de normen en waarden die binnen de politieorganisatie gelden bij te brengen waardoor normoverschrijdend gedrag kan worden voorkómen. De onderzoekers van VIK/PDC en rapporteur vragen zich af of in de huidige setting van het onderwijs op de Politieacademie en tijdens praktijkstages in de eenheden voldoende in het beïnvloeden van dit politieel normbesef wordt geïnvesteerd. Idealiter zou hier al voorafgaand aan de toetreding tot de politieorganisatie in geïnvesteerd moeten worden. In 7 van de 168 VIK-zaken is een raakvlak gesignaleerd met het onderwerp screening van sollicitanten. In 4 van die 7 zaken ging het om het verzwijgen van cruciale gegevens tijdens de selectieprocedure. In de 3 andere zaken ging het om het onderhouden van ongewenste contacten in de privésfeer. In 6 van de 7 zaken nam het bevoegd gezag een ontslagbesluit.

Gelet op deze bevindingen is het jammer dat onderdelen die van de persoon, zijn sociale omgeving en zijn of haar normen- en waardenbesef een beeld kunnen scheppen, geen onderdeel meer uitmaken van het selectieproces. Denk hierbij aan het gesprek met de sollicitant over Blauw Vakmanschap, het afsluitende gesprek met twee vertegenwoordigers van de eenheid en het huisbezoek in het kader van de screening. Een positieve ontwikkeling op dit vlak is het recent door het parlement aangenomen wetsvoorstel betreffende de intensivering van de screening van politieambtenaren op integriteit.

Aanbeveling 2

Overweeg nader onderzoek te laten doen naar de vraag of in het huidige selectieproces voldoende instrumenten zitten die een beeld kunnen scheppen van de persoon van de sollicitant, zijn sociale omgeving en van zijn/haar normen- en waardenbesef.

Aanbeveling 3

Overweeg aan het eind van het selectieproces, als overgebleven sollicitanten voor een initiële politieopleiding alleen nog maar gescreend hoeven te worden, hen een verplichte groepsbijeenkomst te laten bijwonen waarin aan de hand van de beroepscode, de daarop gebaseerde themabladen en praktijkvoorbeelden wordt uitgelegd wat toetreding tot het glazen politiehuis van hen en hun sociale omgeving gaat vragen. Laat sollicitanten pas ná deze bijeenkomst het BGO-vragenlijst invullen.⁷²

Aanbeveling 4

Overweeg nader onderzoek te laten doen naar de vraag of de onderwerpen integriteit en beroepshouding in het curriculum van het vernieuwde politieonderwijs (PO21) de aandacht krijgen die ze verdienen.

Aanbeveling 5

Overweeg bij de doelgroep aspiranten (meer) gebruik te gaan maken van de methode van storytelling. Laat politieambtenaren die een disciplinaire straf hebben gekregen⁷³, traject- en praktijkbegeleiders van OBt, VIK-onderzoekers en/of bij disciplinaire onderzoeken betrokken belangenbehartigers tijdens de politieopleiding waargebeurde, geanonimiseerde onderzoeksverhalen over het functioneren in het glazen politiehuis en de maatschappelijke gevaren en individuele gevolgen van plichtsverzuim vertellen.

⁷² In zeven VIK-zaken bleek dat de betreffende aspiranten bij het invullen van de BGO-vragenlijst cruciale gegevens over hun verleden hadden verzwegen en/of er dubieuze privécontacten op na hielden.

⁷³ Een mooi voorbeeld hiervan is het zelfkritische interview met een ex-hoofdagend die in de editie april/2021 van het personeelsblad '24/7' vertelde over zijn misstap van drugsgebruik die tot zijn ontslag leidde ('Een pilletje kan je de kop kosten').

Misbruik van politiegegevens (MEOS op de diensttelefoon)

De toegang tot politiegegevens is met de beschikbaarheid van de applicatie MEOS op de diensttelefoon van tienduizenden executieve politieambtenaren zeer laagdrempelig geworden. Met name de vele jonge, vaak met hun telefoon vergroeide aspiranten die de Nationale Politie rijk is, worden hierdoor in de verleiding gebracht vertrouwelijke en privacygevoelige gegevens zonder politiewerk gerelateerde noodzaak te bevragen en met onbevoegden te delen. Uit de analyse van de VIK-dossiers is gebleken dat de MEOS-diensttelefoon in bijna alle 24 disciplinaire onderzoeken naar misbruik/lekken van politiegegevens een cruciale rol speelde. In 11 zaken werd ook strafrechtelijk onderzoek gedaan (door de Rijksrecherche of VIK). In één van die zaken was sprake van een vermoeden van ambtelijke corruptie, te weten het veelvuldig tegen betaling lekken van politiegegevens aan personen aan het criminele milieu. In 14 andere zaken werd vermoed dat politiegegevens uit loyaliteit aan familie en/of (al dan niet criminele) vrienden werd gelekt. In 13 van de 24 zaken nam het bevoegd gezag een ontslagbesluit, waarbij in 7 zaken sprake was van meerdere vormen van plichtsverzuim.

De meerwaarde van het al tijdens de eerste studiefase kunnen gebruiken van MEOS lijkt te ontbreken. Op dit vlak zijn recent waardevolle preventiemaatregelen getroffen. In opdracht van de Korpsleiding is gerealiseerd dat niveau 4 studenten van PO21 pas in het vierde kwartaal van hun opleiding voor de applicatie MEOS en andere politie-informatiesystemen worden geautoriseerd. Ook zijn inmiddels voor de diverse informatiesystemen oefendatabases gerealiseerd. Deze preventieve maatregelen worden in een volgende fase ook voor de andere initiële politiestudenten doorgevoerd.

Drijfveren/motieven in VIK-dossiers

De dossieranalyse van de 168 VIK-zaken wijst uit dat drijfveren/motieven voor en oorzaken van privé-misdragingen lang niet altijd (expliciet genoeg) uit de dossiers blijken. VIK-dossiers bieden door meerdere oorzaken niet altijd de duiding die nodig is om onderzoeksbevindingen in kansen tot organisatieverbetering om te zetten.

Aanbeveling 6

Bevorder dat in elk disciplinair onderzoek en met name in de verhoren van de betrokken politieambtenaren meer expliciete aandacht wordt besteed aan de motieven voor en de oorzaken van normoverschrijdend gedrag alsmede aan het detecteren van door de organisatie gemiste kansen om normoverschrijdend gedrag te voorkómen.⁷⁴

⁷⁴ Over de manier waarop dit het beste kan worden bewerkstelligd, moet worden nagedacht. Het in een verhoorformat gieten van dit soort vragen, kán een optie zijn. Dit draagt echter het risico in zich dat het leidt tot wat extra vragen onderaan de lijst die voorafgaand aan elk verhoor wordt gemaakt in plaats van dat die vragen worden ingebracht op het moment dat een hoorgesprek daar de beste gelegenheid voor biedt. Veel meer draait het om het creëren van bewustwording bij VIK-onderzoekers en -coördinatoren voor dit soort preventieve (verhoor)aspecten (denk aan VIK-opleidingen) en het elkaar hierop (durven) aanspreken en coachen.

Bijlage 1

Populatiecijfers aspiranten per jaar

De in onderstaande tabel vermelde jaarcijfers van de populatie aspiranten, onderverdeeld in opleidingsniveau en geslacht, zijn door de afdeling Strategische Personeelsplanning van de Directie HRM aangeleverd (zwarte cijfers). Deze jaarcijfers gaan uit van een meetmoment op 31 december. Door de jaarcijfers van twee opeenvolgende jaren te middelen, is een gemiddelde jaarpopulatie ('jg') verkregen (blauwe cijfers). Deze jaargemiddelden zijn naar boven afgerond op hele getallen. Deze kolommen zijn door de rapporteur toegevoegd. De jaargemiddelden zijn gebruikt om in tabellen en grafieken absolute aantallen in jaarpercentages weer te kunnen geven.

Per 31-12-2015						
Niveau	Man		Vrouw		Totaal	
Niv. 2	45		25		70	
Niv. 3	47		21		68	
Niv. 4	833		321		1.154	
Poku	441		323		764	
Reku	49		79		128	
Niv.5 totaal	490		402		892	
Totaal	1.415		769		2.184	
Per 31-12-2016						
Niveau	Man	Man jg	Vrouw	Vrouw jg	Totaal	Totaal jg
Niv. 2	39	42	12	19	51	61
Niv. 3	8	28	4	13	12	40
Niv. 4	1.096	965	450	386	1.546	1350
Poku	265	353	154	239	419	592
Reku	169	109	229	154	398	263
Niv.5 totaal	434	462	383	393	817	855
Totaal	1.577	1.496	849	809	2.426	2305
Per 31-12-2017						
Niveau	Man	Man jg	Vrouw	Vrouw jg	Totaal	Totaal jg
Niv. 2	175	107	62	37	237	144
Niv. 3	3	6	0	2	3	8
Niv. 4	1.237	1.167	537	494	1.774	1660
Poku	235	250	141	148	376	398
Reku	126	148	198	214	324	361
Niv.5 totaal	361	398	339	361	700	759
Totaal	1.776	1.677	938	894	2.714	2570
Per 31-12-2018						
Niveau	Man	Man jg	Vrouw	Vrouw jg	Totaal	Totaal jg
Niv. 2	193	184	71	67	264	251
Niv. 3	222	113	101	51	323	163
Niv. 4	1.492	1.365	641	589	2.133	1954
Poku	265	250	188	165	453	415
Reku	98	112	166	182	264	294
Niv.5 totaal	363	362	354	347	717	709
Totaal	2.270	2.023	1.167	1.053	3.437	3076
Per 31-12-2019						
Niveau	Man	Man jg	Vrouw	Vrouw jg	Totaal	Totaal jg
Niv. 2	215	204	87	79	302	283
Niv. 3	982	602	462	282	1.444	884
Niv. 4	1.009	1.251	445	543	1.454	1794
Poku	277	271	200	194	477	465
Reku	84	91	132	149	216	240
Niv.5 totaal	361	362	332	343	693	705
Totaal	2.567	2.419	1.326	1.247	3.893	3665
Per 31-12-2020						
Niveau	Man	Man jg	Vrouw	Vrouw jg	Totaal	Totaal jg
Niv. 2	208	212	81	84	289	296
Niv. 3	1.571	1.277	716	589	2.287	1866
Niv. 4	684	847	301	373	985	1220
Poku	268	273	187	194	455	466
Reku	77	81	124	128	201	209
Niv.5 totaal	345	353	311	322	656	675
Totaal	2.808	2.688	1.409	1.368	4.217	4055

Bijlage 2

Keuzemogelijkheden analyseschema

Geslacht	Eenheid
Man	Amsterdam
Vrouw	Den Haag
	Landelijke Eenheid
	Limburg
	Midden-Nederland
	Noord-Holland
	Noord-Nederland
	Oost-Brabant
	Oost-Nederland
	Rotterdam
	Zeeland-West-Brabant
Opleidingsnivo	Opleidingsjaar
2	1e
3	2e
4	3e
5	4e
Onbekend	Onbekend
Soort onderzoek	Aanleiding tot onderzoek
Oriënterend	Aangifte
Oriënterend en strafrechtelijk	Klacht
Strafrechtelijk	Oriënterend onderzoek VIK
Strafrechtelijk en disciplinair	Anonieme informatie
Oriënterend en disciplinair	Restinfo strafrechtelijk onderzoek
Disciplinair	Restinfo disciplinair onderzoek
Oriënterend, strafrechtelijk en disciplinair	Situatie op straat tijdens praktijkstage
Lijn	Controle/staandehouding/aanhouding
	Privésituatie
	Melding intern
	Melding intern (door leiding)
	Melding intern (door docent)
	Melding intern (door traject/praktijkbegeleider)
	Melding intern (door collega('s))
	Melding intern (door medestudent(en))
	Melding intern (door student zelf)
	Anonieme melding
	Melding burger
	Melding bedrijf
	Melding overheidsinstantie
Verdenking SR (hoofdcategorie)	Verdenking SR (artikel)
Misdrijven openbare orde	137c Sr (discriminatie)
Misdrijven tegen openbaar gezag	137d Sr (aanzetten tot haat/discriminatie)
Valsheid met geschriften	138ab Sr (computervredesbreuk)
Misdrijven tegen de zeden	140 Sr (deelname criminele organisatie)
Belediging	140a Sr (deelname terroristische organisatie)
Schending van geheimen	141 Sr (openlijke geweldpleging)
Misdrijven persoonlijke vrijheid	180 Sr (wederspanning)
Misdrijven tegen het leven	184 Sr (niet voldoen aan bevel/vordering)
Mishandeling	188 Sr (doen van valse aangifte/klacht)
Dood of lichamelijk letsel door schuld	225 Sr (valsheid in geschrift)
Diefstal	227a Sr (opzettelijke opgave van onjuiste gegevens)
Afpersing en afdreiging	239 Sr (schennis der eerbaarheid)
Verduistering	240b Sr (verspreiden van kinderporno)
Bedrog	242 Sr (verkrachting)
Vernieling of beschadiging	245 Sr (ontucht/verkrachting persoon 12-16 jaar)
Ambtsmisdrijven	246 Sr (feitelijke aanranding eerbaarheid)
Begunstiging	247 Sr (ontucht met persoon < 16 jaar)
Witwassen	249 Sr (ontucht met kind in afhankelijkheidsrelatie)
Opiumwet	261 Sr (smaad)
Wet Wapens en Munitie	262 Sr (laster)
Wegenverkeerswet	266 Sr (eenvoudige belediging)
Overtreding noodverordening	267 Sr (belediging van een ambtenaar in functie)

	272 Sr (schending ambtelijke geheimhoudingsplicht)
	273f Sr (mensenhandel)
	279 Sr (onttrekking minderjarige aan wettig gezag)
	282 Sr (wederrechtelijke vrijheidsberoving)
	284 Sr (dwang)
	285 Sr (bedreiging)
	285b Sr (belaging)
	287 Sr (doodslag)
	289 Sr (moord)
	300 Sr (mishandeling)
	302 Sr (zware mishandeling)
	304 Sr (huiselijk geweld)
	307 Sr (dood door schuld)
	308 Sr (zwaar lichamelijk letsel door schuld)
	310 Sr (diefstal)
	311 Sr (gekwalficeerde diefstal)
	312 Sr (diefstal met geweld)
	317 Sr (afpersing)
	318 Sr (afdreiging)
	321 Sr (verduistering)
	322 Sr (verduistering in dienstbetrekking)
	326 Sr (oplichting)
	326a Sr (flessentrekkerij)
	337 Sr (merkvervalsing)
	350 Sr (vernieling)
	363 Sr (ambtelijke corruptie)
	416 Sr (opzetheling)
	417 Sr (gewoonteheling)
	417bis Sr (schuldheiling)
	420bis Sr (witwassen)
	420bis.1 Sr (eenvoudig witwassen)
	2/10 Opiumwet (voorhanden hebben van harddrugs)
	2/10 Opiumwet (handel in harddrugs)
	WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. I)
	WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. II)
	WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. III)
	WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. IV)
	5 WVV (gevaarlijk rijgedrag)
	6 WVV (verkeersgedrag zwaar letsel door schuld)
	6 WVV (verkeersgedrag dood door schuld)
	8 WVV (rijden onder invloed)
	Overtreding noodverordening Covid-19
Plichtsverzuim (hoofdcategorie)	Plichtsverzuim (subcategorie)
Financiële schendingen (werk gerelateerd)	Diefstal/verduistering
Misbruik positie en belangenverstrengeling	Fraude
Lekken van informatie	Afpersing
Misbruik van informatie(systemen)	Chantage
Achterhouden van informatie	Oplichting
Ongepaste communicatie (in diensttijd)	Overige fraude
Misbruik van bevoegdheden	Ongewenste/ongeoorloofde nevenwerkzaamheden
Misbruik van geweldsbevoegdheid	Niet melden nevenwerkzaamheden
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)	Omkoping (corruptie)
Misbruik bedrijfsmiddelen	Ongoorloofd aannemen/vragen geschenken
Overtreding interne regels	Bevoordeling derden
Ongepaste gedragingen in privésfeer	Misbruik van bedrijfsidentiteit (e-mailadres)
Misstand klokkenluidersregeling	Misbruik van bedrijfsidentiteit (briefpapier)
	Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)
	Misbruik macht en positie intern
	Misbruik macht en positie extern
	Lekken van informatie uit lopende onderzoeken aan criminelen
	Lekken van informatie uit lopende onderzoeken aan familie/vrienden
	Lekken van informatie uit lopende onderzoeken aan pers/bedrijven
	Lekken van informatie uit bestanden aan criminelen
	Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden
	Lekken van informatie uit bestanden aan pers/bedrijven
	Raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden
	Zonder noodzaak raadplegen van informatiesystemen (in diensttijd)
	Ongeautoriseerde toegang tot bedrijfssystemen
	Ongeautoriseerde toegang verschaffen tot bedrijfssystemen

	Verstrekken van onjuiste informatie aan bevoegd gezag
	Verzwijgen gegevens bij selectieprocedure
	Niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren
	Verhullen van een strafbaar feit
	Ongepaste meningsuitingen
	Ongepaste externe zakelijke contacten/communicatie
	Ongeoorloofde inzet van BOB/dwangmiddelen
	Meineed
	Valsheid in geschrifte in proces-verbaal
	Valsheid in geschrifte overig
	Ongeoorloofde afgifte van beschikkingen/documenten
	Ongeoorloofd fysiek geweld zonder gebruik geweldsmiddelen
	Ongeoorloofd fysiek geweld met gebruik geweldsmiddelen
	Onrechtmatig gebruik vuurwapen
	Discriminatie van collega
	Discriminatie van burger
	Discriminatie van verdachte/arrestant
	Seksuele intimidatie intern
	Aanranding intern
	Verkrachting intern
	Kinderporno intern
	Ontucht intern
	Ongewenste seksuele gedraging intern overig
	Ongewenste seksuele gedraging extern
	Aanranding extern
	Verkrachting extern
	Kinderporno extern
	Ontucht extern
	Ongewenste seksuele gedraging extern overig
	(Non-)verbale intimidatie/bejegening jegens collega
	(Non-)verbale intimidatie/bejegening jegens burger
	Fysieke agressie en geweld
	Verboden privégebruik dienstauto
	Verboden privégebruik diensttelefoon
	Verboden privégebruik overige bedrijfsmiddelen/voorzieningen
	Ongeoorloofd werkverzuim
	Niet volgen van procedures (brancherichtlijn)
	Niet volgen van procedures (dienstopdracht)
	Niet volgen van procedures (vuurwapen)
	Niet volgen van procedures (overige geweldsmiddelen)
	Niet volgen van procedures (tijdens buitengewoon verlof)
	Niet volgen van procedures (overig)
	Slordig omgaan met bedrijfsmiddelen
	Misbruik van politiekleding
	Misbruik van rangonderscheidingstekenen
	Onrechtmatig declareren
	Onrechtmatige bestelling politiekleding
	Gebruik c.q. tekenen van alcohol of drugs in diensttijd
	Overtreding regels van de opleiding (plagiaat)
	Overtreding regels van de opleiding (examenfraude)
	Overtreding regels van de opleiding (overig)
	Niet melden van kwetsbare privérelaties/problematiek
	Niet melden van privémisdragingen
	Nalaten om als politieambtenaar op te treden
	Niet nakomen van afspraken met leidinggevende
	Besturen dienstmotorvoertuig zonder rijbewijs
	Bewust overtreden verkeersregels met dienstmotorvoertuig
	Aanrijding met dienstmotorvoertuig
	Overig misbruik bedrijfsmiddelen/interne regels
	Overige overtredingen interne regels
	Rijden onder invloed
	Handel harddrugs
	Gebruik harddrugs
	Handel softdrugs
	Gebruik softdrugs
	Voorhanden hebben vuurwapen
	Voorhanden hebben wapen
	Openbare dronkenschap
	Huiselijk geweld
	Discriminatie

	Belediging van ambtenaar in functie
	Bedreiging
	Belaging
	Seksuele intimidatie/gedraging
	Seksuele intimidatie/gedraging met minderjarige
	Mishandeling
	Zware mishandeling
	Openlijke geweldpleging
	Verkeersovertreding
	Verkeersovertreding (rijden zonder rijbewijs)
	Verkeersovertreding (gevaarlijk rijgedrag)
	Verkeersovertreding (snelheid)
	Verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)
	Verkeersmisdrijf
	Verspreiden van kindporno
	Diefstal/verduistering/heling
	Vernieling
	Aanranding/verkrachting
	Oplichting
	Chantage
	Valsheid in geschrifte/opzettelijk opgeven van onjuiste gegevens
	Uitkeringsfraude
	Fraude overig
	Computervredebreuk
	Illegale gokactiviteiten
	Hinderlijk gedrag in openbare ruimte
	Overtreding samenscholingsverbod Covid-19
	Gebruik lachgas op openbare weg
	Onder invloed van alcohol verkeren in openbare ruimte
	Ongewenste privécontacten
	Schending wettelijk voorschrift
	Gevaar voor volksgezondheid/veiligheid personen/milieu
	Laten ontstaan van gevaar voor goed functioneren openbare dienst
Werk/privé gerelateerd	Medeplegen
Privé gerelateerd vóór indiensttreding	Nee
Privé gerelateerd na indiensttreding	Met student
Privé gerelateerd vóór en na indiensttreding	Met meerdere studenten
Werk gerelateerd	Met collega
Werk gerelateerd (uit privébelang)	Met burger
Werk gerelateerd (tijdens praktijkstage)	Met meerdere burgers
Werk gerelateerd (op Politieacademie)	Onbekend
Recidive	Disciplinaire maatregelen
Ja	Buitenfunctiestelling
Nee	Schorsing
	Buitengewoon verlof
Afdoening strafrechtelijk	Afdoening disciplinair
Nvt	Nvt
Geen vervolging	Geen plichtsverzuim
Technisch sepot	Geen bestraffing
Voorwaardelijk beleidssepot	Schriftelijke berisping
Onvoorwaardelijk beleidssepot	Buitengewone dienst
Strafbeschikking (geldboete)	Inhouding vakantie-uren
Taakstraf	Geldboete
Dagvaarding; nog niet op zitting geweest	Inhouding salaris
Onvoorwaardelijke gevangenisstraf	Tijdelijk lager salaris
Veroordeling geldboete/ontzegging rijbevoegdheid	Geen periodieke salarisverhoging
Ontzegging rijbevoegdheid	Schorsing voor bepaalde tijd
Veroordeling vw taakstraf	Plaatsing in lagere salarisschaal
Afdoening onbekend; onderzoek loopt nog	Onvoorwaardelijk ontslag
Afdoening onbekend; onderzoek afgerond	Voorwaardelijk ontslag
	Tijdelijke verwijdering van opleiding
	Verplaatsing
	Betaling schadevergoeding
	Ontslag op verzoek
	Cursus, scholing, opleiding
	Begeleiding
	Functioneringstraject
	Schriftelijke waarschuwing

	Gesprek
	Tijdelijke stopzetting opleiding
	Overige disciplinaire afdoening
	Ongeschiktheidsontslag
	Nog geen definitief afdoeningsbesluit genomen
Afdoening in de lijn	
Nvt	
Lijngesprek	
Lijngesprek/waarschuwing	
Lijngesprek/schriftelijke waarschuwing	
Cursus, scholing, opleiding	
Begeleiding	
Functioneringstraject	
Afdoening onbekend; onderzoek loopt nog	
Onbekend	

Bijlage 3

Aantal strafrechtelijke onderzoeken						
... naar 1e en evt. 2e vermoeden van strafbaar feit	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
272 Sr (schending ambtelijke geheimhoudingsplicht)	1	2	3	2	4	12
Tevens 138ab Sr (computervredebreuk)	1	2	2	2	4	11
Tevens 363 Sr (ambtelijke corruptie)			1			1
300 Sr (mishandeling)	1	4	2	2		9
Tevens 285 Sr (bedreiging)				1		1
Tevens 350 Sr (vernieling)			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit	1	4	1	1		7
310 Sr (diefstal)				3	1	4
Tevens 261 Sr (smaad)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit				2	1	3
8 WVV (rijden onder invloed)			3		1	4
Tevens 5 WVV (gevaarlijk rijgedrag)			1			1
Tevens 6 WVV (verkeersgedrag zwaar letsel door schuld)			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit			1		1	2
326 Sr (oplichting)	1	1	1			3
Tevens 188 Sr (doen van valse aangifte/klacht)	1					1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit		1	1			2
225 Sr (valsheid in geschrift)	1				1	2
Tevens 326 Sr (oplichting)					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit	1					1
240b Sr (verspreiden van kinderporno)				2		2
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit				2		2
245 Sr (ontucht/verkrachting persoon 12-16 jaar)			1		1	2
Tevens 240b Sr (verspreiden van kinderporno)					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit			1			1
302 Sr (zware mishandeling)			1		1	2
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit			1		1	2
304 Sr (huiselijk geweld)				1	1	2
Tevens 350 Sr (vernieling)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit					1	1
322 Sr (verduistering in dienstbetrekking)			2			2
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit			2			2
350 Sr (vernieling)		1			1	2
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit		1			1	2
5 WVV (gevaarlijk rijgedrag)		1		1		2
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit		1		1		2
6 WVV (verkeersgedrag zwaar letsel door schuld)	1				1	2
Tevens 5 WVV (gevaarlijk rijgedrag)					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit	1					1
138ab Sr (computervredebreuk)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit				1		1
141 Sr (openlijke geweldpleging)	1					1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit	1					1
242 Sr (verkrachting)					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit					1	1
267 Sr (belediging van een ambtenaar in functie)			1			1
Tevens 141 Sr (openlijke geweldpleging)			1			1

282 Sr (wederrechtelijke vrijheidsberoving)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit				1		1
285b Sr (belaging)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit				1		1
321 Sr (verduistering)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit				1		1
363 Sr (ambtelijke corruptie)			1			1
Tevens 272 Sr (schending ambtelijke geheimhoudingsplicht)			1			1
Overtreding noodverordening Covid-19					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit					1	1
2/10 Opiumwet (handel in harddrugs)					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van strafbaar feit					1	1
2/10 Opiumwet (voorhanden hebben van harddrugs)				1		1
Tevens 2/10 Opiumwet (handel in harddrugs)				1		1
WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. II)		1				1
Tevens WWM 26 (voorhanden hebben wapens cat. IV)		1				1
Totaal	6	10	15	16	15	62

Tabel 10b

Bijlage 4

Aantal disciplinaire onderzoeken						
... naar 1e en evt. 2e vermoeden van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Aanranding/verkrachting			1		2	3
Tevens verspreiden van kindporno					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1		1	2
Bedreiging				2		2
Tevens mishandeling				1		1
Tevens nalaten om als politieambtenaar op te treden				1		1
Belediging van ambtenaar in functie			1		1	2
Tevens openlijke geweldpleging			1			1
Tevens overtreding samenscholingsverbod Covid-19					1	1
Computervredebreuk				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1
Diefstal/verduistering/heling	1			4	1	6
Tevens belediging/smaad/laster				1		1
Tevens gebruik harddrugs	1					1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				1		1
Tevens niet nakomen van afspraken met leidinggevende				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1	1	2
Discriminatie van burger					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Discriminatie van verdachte/arrestant					1	1
Tevens discriminatie van collega					1	1
Fraude overig			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1			1
Gebruik c.q. tekenen van alcohol of drugs in diensttijd				1		1
Tevens misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)				1		1
Gebruik harddrugs	1		1	2	1	5
Tevens handel harddrugs			1	1		2
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1			1	1	3
Gebruik lachgas op openbare weg					1	1
Tevens misbruik macht en positie intern					1	1
Gebruik softdrugs				1		1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				1		1
Handel harddrugs					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Hinderlijk gedrag in openbare ruimte					2	2
Tevens niet melden van privémisdragingen					2	2
Huiselijk geweld				1	2	3
Tevens ongeoorloofd werkverzuim					1	1
Tevens vernieling				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Illegale gokactiviteiten		1				1
Tevens ongewenste/ongeorloofde nevenwerkzaamheden		1				1
Lekken van informatie uit bestanden aan criminelen		1	2		1	4
Tevens raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		1	2		1	4
Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden		2	2		5	9
Tevens raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		2			5	7
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			2			2

Misbruik macht en positie extern					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)		3				3
Tevens bevoordeling derden		1				1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		2				2
Mishandeling		1	1	2		4
Tevens bedreiging				1		1
Tevens misbruik macht en positie extern				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		1	1			2
Niet melden nevenwerkzaamheden					1	1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren					1	1
Niet volgen van procedures (brancherichtlijn)					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Niet volgen van procedures (overige geweldsmiddelen)			1			1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren			1			1
Niet volgen van procedures (vuurwapen)			1			1
Tevens niet volgen van procedures (overige geweldsmiddelen)			1			1
Omkoping (corruptie)					1	1
Tevens lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden					1	1
Ongeoorloofd werkverzuim	1					1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1					1
Ongepaste meningsuitingen				1		1
Tevens discriminatie van collega				1		1
Ongewenste privécontacten		1		1		2
Tevens lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden				1		1
Tevens vernieling		1				1
Ongewenste seksuele gedraging intern overig			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1			1
Onrechtmatig declareren					2	2
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					2	2
Openlijke geweldpleging	1					1
Tevens (non-)verbale intimidatie/bejegening jegens collega	1					1
Overtreding regels van de opleiding (examenfraude)	1		4	6		11
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				6		6
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1		4			5
Overtreding samenscholingsverbod Covid-19					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					1	1
Raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden	1	1	2	2		6
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				1		1
Tevens onrechtmatige bestelling politiekleding	1					1
Tevens verboden privégebruik diensttelefoon			1			1
Tevens zonder noodzaak raadplegen van informatiesystemen (in diensttijd)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		1	1			2
Seksuele intimidatie intern					1	1
Tevens verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)					1	1
Seksuele intimidatie/gedraging		1				1
Tevens niet melden van privémisdragingen		1				1
Seksuele intimidatie/gedraging met minderjarige				2		2
Tevens chantage				1		1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren				1		1

Uitkeringsfraude	1					1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1					1
Valsheid in geschrifte in proces-verbaal	1					1
Tevens misbruik van rangonderscheidingstekenen	1					1
Valsheid in geschrifte/opzettelijk opgeven van onjuiste gegevens			1		1	2
Tevens oplichting					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1			1
Verhullen van een strafbaar feit	1					1
Niet nakomen van afspraken met leidinggevende	1					1
Verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)			4		3	7
Tevens gebruik harddrugs			1			1
Tevens misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)					1	1
Tevens niet melden van privémisdragingen			1			1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren			1			1
Tevens ongewenste privécontacten			1			1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim					2	2
Verkeersovertreding (gevaarlijk rijgedrag)				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1
Verkeersovertreding (rijden zonder rijbewijs)		1				1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim		1				1
Verkeersovertreding (snelheid)					1	1
Tevens verkeersovertreding (gevaarlijk rijgedrag)					1	1
Vernieling					1	1
Tevens onder invloed van alcohol verkeren in openbare ruimte					1	1
Verspreiden van kinderporno				1		1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1
Verzwijgen gegevens bij selectieprocedure			2	1		3
Tevens diefstal/verduistering/heling			2			2
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim				1		1
Voorhanden hebben wapen		1				1
Tevens overig misbruik bedrijfsmiddelen/interne regels		1				1
Zware mishandeling			1			1
Tevens misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)			1			1
Totaal	9	13	26	29	33	110

Tabel 11b

Bijlage 5

Aantal disciplinaire onderzoeken	
... naar leeftijdscategorie en meest ernstige categorie van plichtsverzuim	Totaal
19 t/m 20	7
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	2
Overtreding interne regels	2
Lekken van informatie	1
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)	1
Misbruik positie en belangenverstrengeling	1
21 t/m 25	43
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	25
Overtreding interne regels	7
Lekken van informatie	5
Misbruik van informatie(systemen)	3
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)	2
Misbruik positie en belangenverstrengeling	1
26 t/m 30	37
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	16
Achterhouden van informatie	3
Overtreding interne regels	8
Lekken van informatie	5
Misbruik van informatie(systemen)	2
Misbruik positie en belangenverstrengeling	2
Misbruik van bevoegdheden	1
31 t/m 35	13
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	8
Lekken van informatie	2
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)	1
Misbruik positie en belangenverstrengeling	1
Ongepaste communicatie (in diensttijd)	1
36 t/m 40	5
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	3
Achterhouden van informatie	1
Overtreding interne regels	1
41 t/m 45	3
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	3
46 t/m 50	1
Misbruik positie en belangenverstrengeling	1
56 t/m 60	1
Misbruik van informatie(systemen)	1
Totaal	110

Tabel 13

Bijlage 6

Aantal oriënterende en/of strafrechtelijke onderzoeken						
... dat geen vermoeden van plichtsverzuim heeft opgeleverd	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Misbruik van informatie(systemen)		7	1	5	3	16
Raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		7	1	4	3	15
Zonder noodzaak raadplegen van informatiesystemen (in diensttijd)				1		1
Ongepaste gedragingen in privésfeer	2	5	2	4	1	14
Aanranding/verkrachting		1				1
Belaging				1		1
Diefstal				1		1
Handel harddrugs				1		1
Mishandeling	1	2				3
Ongewenste privécontacten		1		1	1	3
Oplichting	1	1	1			3
Uitkeringsfraude			1			1
Lekken van informatie	4	2	2	3	1	12
Lekken van informatie uit lopende onderzoeken aan criminelen		1				1
Lekken van informatie uit bestanden aan criminelen	2	1	1	2	1	7
Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden	2		1			3
Lekken van informatie uit bestanden aan pers/bedrijven				1		1
Achterhouden van informatie		2	1	2		5
Verzwijgen gegevens bij selectieprocedure		2	1	2		5
Overtreding interne regels	1	1	2			4
Aanrijding met dienstmotorvoertuig	1	1				2
Niet volgen van procedures (tijdens buitengewoon verlof)			1			1
Overige overtredingen interne regels			1			1
Misbruik van bevoegdheden	1	1	2	1		4
Mishandeling			1			1
Ongeoorloofde inzet van BOB/dwangmiddelen			1	1		2
Onrechtmatige geweldsuitoefening		1				1
Valsheid in geschrifte (pv)	1					1
Misbruik positie en belangenverstrengeling		1		1		2
Bevoordeling derden				1		1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)		1				1
Ongepaste communicatie (in diensttijd)	1					1
Ongepaste externe zakelijke contacten/communicatie	1					1
Totaal	9	19	9	16	5	58

Tabel 15

Bijlage 7

Aantal en percentage disciplinaire onderzoeken						
... naar soort afdoening en 1e en evt. 2e categorie van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Onvoorwaardelijk ontslag	5	4	10	5	5	29
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	3	1	6	5	2	17
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privé sfeer	1		3	3	2	9
Tevens overtreding interne regels	1	1	1	1		4
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling			1			1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim	1		1	1		3
Lekken van informatie		2	2			4
Tevens misbruik van informatie(systemen)		2	2			4
Achterhouden van informatie	1		2			3
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer			2			2
Tevens overtreding interne regels	1					1
Misbruik positie en belangenverstrengeling		1			2	3
Tevens achterhouden van informatie					1	1
Tevens lekken van informatie					1	1
Tevens nogmaals misbruik positie en belangenverstrengeling		1				1
Misbruik van bevoegdheden	1					1
Tevens overtreding interne regels	1					1
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					1	1
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer					1	1
Ongeschiktheidsontslag	1	1		2	5	9
Ongepaste gedragingen in privé sfeer		1		2	3	6
Tevens ongepaste gedragingen in privé sfeer		1		1		2
Tevens achterhouden van informatie				1		1
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling					1	1
Tevens overtreding interne regels					1	1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim					1	1
Lekken van informatie					2	2
Tevens misbruik van informatie(systemen)					2	2
Misbruik van informatie(systemen)	1					1
Tevens overtreding interne regels	1					1
Ontslag op verzoek			2	2	1	5
Ongepaste gedragingen in privé sfeer			1	1		2
Tevens achterhouden van informatie			1			1
Tevens misbruik van informatie(systemen)				1		1
Achterhouden van informatie				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim				1		1
Misbruik van informatie(systemen)			1			1
Tevens misbruik bedrijfsmiddelen			1			1
Overtreding interne regels					1	1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim					1	1
Voorwaardelijk ontslag	1	1	5	5	4	16
Ongepaste gedragingen in privé sfeer	1	1		2	3	7
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling				1	1	2
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privé sfeer					1	1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim	1	1		1	1	4

Overtreding interne regels			4	3		7
Tevens achterhouden van informatie				2		2
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			4			4
Lekken van informatie			1		1	2
Tevens misbruik van informatie(systemen)					1	1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1			1
Inhouding vakantie-uren			2	4		6
Ongepaste gedragingen in privésfeer			1	2		3
Tevens achterhouden van informatie				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1	1		2
Overtreding interne regels			1	1		2
Tevens achterhouden van informatie				1		1
Tevens nogmaals overtreding interne regels			1			1
Misbruik van informatie(systemen)				1		1
Tevens achterhouden van informatie				1		1
Schriftelijke berisping	1	1	3	3	6	14
Ongepaste gedragingen in privésfeer		1	1	1	3	6
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privésfeer			1	1	2	4
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim		1			1	2
Overtreding interne regels	1		1	1		3
Tevens achterhouden van informatie			1	1		2
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim	1					1
Misbruik van informatie(systemen)			1	1		2
Tevens nogmaals misbruik van informatie(systemen)				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1			1
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					2	2
Tevens nogmaals ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)					1	1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim					1	1
Lekken van informatie					1	1
Tevens misbruik van informatie(systemen)					1	1
Schriftelijke waarschuwing	1	4	2	4	4	15
Ongepaste gedragingen in privésfeer		2	1	2	2	7
Tevens achterhouden van informatie				1	1	2
Tevens overtreding interne regels		1			1	2
Tevens misbruik positie en belangenverstrengeling		1				1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1	1		2
Overtreding interne regels	1			1	1	3
Tevens achterhouden van informatie				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim	1				1	2
Lekken van informatie		1	1		1	3
Tevens misbruik van informatie(systemen)		1			1	2
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1			1
Misbruik positie en belangenverstrengeling		1				1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim		1				1
Ongepaste communicatie (in diensttijd)				1		1
Tevens nogmaals ongepaste communicatie (in diensttijd)				1		1
Geen plichtsverzuim		1	2	2	5	10
Ongepaste gedragingen in privésfeer			1	1	2	4
Tevens nogmaals ongepaste gedragingen in privésfeer				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1		2	3

Misbruik positie en belangenverstrengeling		1			1	2
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim		1			1	2
Overtreding interne regels				1	1	2
Tevens achterhouden van informatie				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim					1	1
Lekken van informatie					1	1
Tevens misbruik van informatie(systemen)					1	1
Ongewenste omgangsvormen (in diensttijd)			1			1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim			1			1
Geen bestraffing		1		2	1	4
Ongepaste gedragingen in privésfeer				2	1	3
Tevens overtreding interne regels				1		1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim				1	1	2
Misbruik van informatie(systemen)		1				1
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim		1				1
Nog geen definitief afdoeningsbesluit genomen					2	2
Ongepaste gedragingen in privésfeer					2	2
Geen 2 ^e categorie van plichtsverzuim					2	2
Totaal	9	13	26	29	33	110

Tabel 17b

Bijlage 8

Aantal onvoorwaardelijk strafontslagbesluiten						
... naar 1e en evt. 2e vermoeden van plichtsverzuim	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Gebruik harddrugs	1		1	2		4
Tevens handel harddrugs			1	1		2
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim	1			1		2
Lekken van informatie uit bestanden aan criminelen		1	2			3
Tevens raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		1	2			3
Aanranding/verkrachting			1		1	2
Tevens verspreiden van kinderporno					1	1
Geen 2 ^e vermoeden van plichtsverzuim			1			1
Bedreiging				2		2
Tevens mishandeling				1		1
Tevens nalaten om als politieambtenaar op te treden				1		1
Verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)			2			2
Tevens niet melden van privémisdragingen			1			1
Tevens ongewenste privécontacten			1			1
Verzwijgen gegevens bij selectieprocedure			2			2
Tevens diefstal/verduistering/heling			2			2
Belediging van ambtenaar in functie			1			1
Tevens openlijke geweldpleging			1			1
Diefstal/verduistering/heling	1					1
Tevens gebruik harddrugs	1					1
Lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden		1				1
Tevens raadplegen van informatiesystemen voor privédoeleinden		1				1
Misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)		1				1
Tevens bevoordeling derden		1				1
Niet melden nevenwerkzaamheden					1	1
Tevens niet naar waarheid c.q. niet transparant verklaren					1	1
Omkoping (corruptie)					1	1
Tevens lekken van informatie uit bestanden aan familie/vrienden					1	1
Openlijke geweldpleging	1					1
Tevens (non-)verbale intimidatie/bejegening jegens collega	1					1
Seksuele intimidatie intern					1	1
Tevens verkeersmisdrijf (rijden onder invloed)					1	1
Seksuele intimidatie/gedraging		1				1
Tevens niet melden van privémisdragingen		1				1
Seksuele intimidatie/gedraging met minderjarige				1		1
Tevens chantage				1		1
Valsheid in geschrifte in proces-verbaal	1					1
Tevens misbruik van rangonderscheidingstekenen	1					1
Valsheid in geschrifte/opzettelijk opgeven van onjuiste gegevens					1	1
Tevens oplichting					1	1
Verhullen van een strafbaar feit	1					1
Tevens niet nakomen van afspraken met leidinggevende	1					1
Zware mishandeling			1			1
Tevens misbruik van bedrijfsidentiteit (legitimatiebewijs)			1			1
Totaal	5	4	10	5	5	29

Bijlage 19b